

"Rai de taină ești, Născătoare de Dumnezeu, care ai odrăslit, nelucrat, pe Hristos, întru care lemnul Crucii, cel de viață purtător, pe pămînt s-a sădit. Pentru aceasta, acum înălțat fiind, închinîndu-ne lui, pe tine te mărim!"

(Axion la Înălțarea Sfintei Cruci – 14 septembrie)

Pagina 16: ***Semnificațiile și cinstirea Sfintei Cruci***

credință
iubire
speranță

PUNCTE CARDINALE

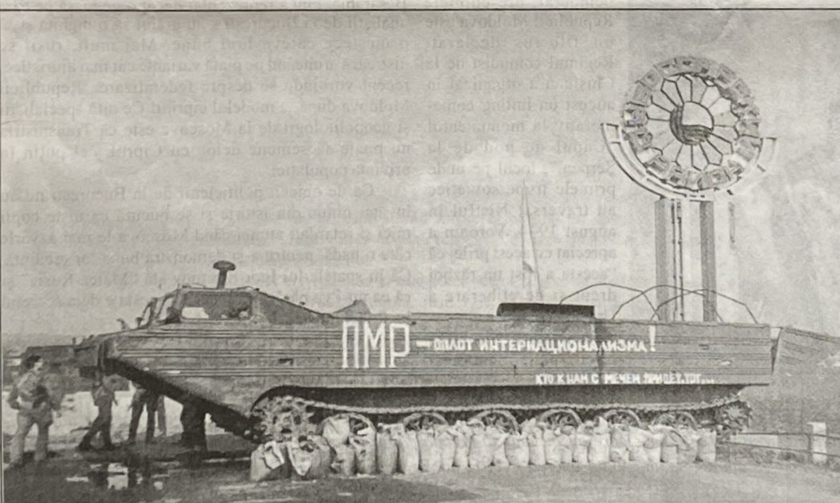
ANUL XV
NR. 9/177
Septembrie 2005
16 PAG. – 2 lei

PERIODIC INDEPENDENT DE ORIENTARE NAȚIONAL-CREȘTINĂ

Circulație în afara României: AUSTRIA, GERMANIA, GRECIA, FRANȚA, ELVEȚIA, SUEDIA, SPANIA, CANADA, STATELE UNITE, AUSTRALIA

Un proverb spune că "pe omul prost îl strânge dracul de gât și el nici nu-și dă seama". Pe politicienii români poate că nu-i gâtuie necuratul, dar în timp ce la granița țării se întâmplă lucruri grave, pe ei îi roade dacă Băsescu va da de pământ cu Tăriceanu! Acum două săptămâni, ministrul Apărării ruse a făcut declarații fără precedent în ultimii 15 ani, însă analiștii geopolitici cu "Ștefan Gheorghiu" la bază se dau înțelepți în lighean și șuieră mândri că Băsescu i-a orientat pe "Axa București-Londra-Washington". Cu Putin în spate, Serghei Ivanov a anunțat că Rusia militează pentru extinderea prerogativelor Forțelor armate. În plus, ministrul Apărării a mai anunțat că Rusia nu-și va retrage trupele din Transnistria, atâta timp cât din regiune nu va fi evacuat întreg patrimoniul său (depozitele militare). Semnalul renașterii unei Rusii ca supraputere și a unei noi alianțe militare a reprezentat-o declarația echivocă a lui Ivanov, care a calificat China drept partenerul strategic al Rusiei în sfera militară. O Axă Moscova-Beijing nu reprezintă decât crearea unei contraponderi la adresa Washingtonului și Londrei, o echilibrare a eșicherului militar mondial, dezechilibrat după desființarea Pactului de la Varșovia și prăbușirea URSS.

TRANSNISTRIA ȘI BALAURUL RUS

E limpede pentru oricine că nu doar americanii au interese în spațiul Mării Negre, ci și rușii. Americanii solicită demilitarizarea Transnistriei și retragerea trupelor și munifiei rusești din zonă, convenită prin acordul de la Istanbul, din 1999, însă răspunsul lui Ivanov a venit dur, anunțând noua politică militară a Rusiei postsovietice. Încleștarea care se desfășoară la nici o sută de kilometri de granițele noastre, problema transnistreană în sine, nu reprezintă decât prima încleștare a celor două noi axe. Un semnal că Rusia visează să fie din nou URSS, sau chiar mai mult decât atât.

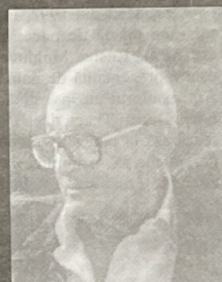
Cine s-a iluzionat că Rusia nu își va reveni, că orgoliul pravoslavnic ar putea să dispară ireversibil, s-a înșelat și se înșeală, după cum au pățit-o de-a lungul istoriei un Napoleon, un Hitler și atâția alții. Deviza călugărului Filotei: "Două Rome au căzut, a treia este Moscova și ea nu va cădea niciodată", preluată ca simbol al panslavismului, a fost și rămâne "firul roșu" al politicii rusești. Ca un implacabil destin, istoria României din ultimele patru secole este indisolubil legată de Rusia. Sub diversele ei forme de guvernământ – țaristă, comunistă sau democrată –, Rusia, cea pe care celebrul om politic Take Ionescu o numea "dușmanul nostru natural", a privit mereu spațiul românesc ca pe o viitoare gubernie sau ca pe o simplă haltă în drumul ei spre Constantinopol.

Din nou axele se înfruntă, chiar dacă numai politic, pe deasupra capului nostru. Rămâne de văzut ce reacție vor avea politicienii români, care poate acum, în ceasul al doisprezecelea, nu vor face ca mai marii Bizanțului, care, cu turcii la porțile cetății, duceau discuții interminabile dacă îngerii au sex sau nu.

(continuare în pag. 2)

Cultura românească în doliu

S-A STINS ALEXANDRU PALEOLOGU

În dimineața de vineri 2 septembrie s-a stins din viața scriitorul și omul politic Alexandru Paleologu (n. 14 martie 1919, la București), după ce în august *Observatorul cultural* îi publicase un lung interviu (acordat d-lui Fabian Anton), care avea să fie ultima sa expresie publică – un "cîntec de lebădă" deloc fericit, cu multe afirmații surprinzătoare, pe un fond de ulcerată deziluzie…

Amestec inimitabil de aristocrat, *dandy*, erudit și moralist, păstrîndu-se culturalicește la răscrucea dintre modernitate și tradiție, iar politicește la cea dintre liberalism și conservatorism, ortodox fără habotnicie și franțuzit fără mimetism, odinioară "crai" al protipendadei bucureștene, iar în cele din urmă duios tată de familie, apropiat al "școlii de la Păltiniș", dar "despărțit de Noica" prin profesiune publică, mason atipic pînă foarte tîrziu și apoi critic acid al masoneriei și al stîngismului intelectual generat de ea, monarhist în principiu, dar totuși client și "tovarăș de drum" al tuturor republicanismelor veacului, deținut politic sub comuniști (1959-1964), dar acuzat în urmă de un anume colaboraționism cu vechea Securitate (din care se știe că el a avut de profitat, dar nu se știe să fi avut cineva de pătimit), "ambasador al golanilor" în 1990, însă în urmă tolerînd indispus, ca senator liberal, anturajul unei clase politice analfabete și corupte de la stînga la dreapta – Alexandru Paleologu rămăsese, alături de un Mihai Șora, ultimul mare reprezentant în viață al strălucitei generații de intelectuali români interbelici și, alături de un Constantin Bălăceanu-Stolnici, ultima icoană publică a boierului de altădată, nedespărțit de bastonul lui seniorial (penibil radiografiat acum cîțiva ani de d-l Octavian Paler, într-o incredibilă șarjă de mitocănie televizată) și străduindu-se să "moșească" din mers, cu eleganță neostentativă și cu fină ironie compătimitoare, în scris sau prin viu grai, o lume care nu l-a meritat și un secol pe care nu l-a iubit.

Complex și paradoxal ca mai toți oamenii mari, "Conu Alecu" lasă în lumea noastră intelectuală un gol echivalent cu cel pe care l-a lăsat, în lumea bisericească, Părintele Galeriu. Dumnezeu să-l ierte și să-l odihnească, iar pe noi să ne facă vrednici de a-i cinsti memoria mai mult decît ne-am învrednicit să-i cinstim prezența.

Răzvan Codrescu

TRANSNISTRIA ȘI BALAURUL RUS

(urmare din pag. 1)

Igor Smirnov cere "garanţii fizice"

Liderul separatiştilor transnistreeni cere ca, în zona conflictului, alături de forţele de pace ruse, să fie desfăşuraţi şi "pacificatori ucraineni". "Consider că, pentru noi, este foarte importantă garanţia fizică, care poate pune capăt tuturor acţiunilor criminale care încalcă procesul de negocieri", a afirmat Igor Smirnov, citat de RIA Novosti. Transnistria, potrivit lui Smirnov, se pronunţă ca, în zona conflictului, alături de forţele de pace ruse, să fie desfăşuraţi şi pacificatori ucraineni. "Dar, după cum am observat, Ucraina este pregătită numai să-şi mărească numărul de observatori", a mai afirmat liderul transnistrean. "Nu suntem împotriva observatorilor, am semnat Declaraţia de la Odesa şi o îndeplinim, dar îmi amintesc că şi atunci când au început acţiunile de luptă, în 1992, au fost, de asemenea, observatori – din România, din Ucraina – şi războiul tot a început", a adăugat Smirnov.

Începând din 1992, în Transnistria acţionează o misiune mixtă de pace, alcătuită din contingente armate ale Rusiei, Moldovei şi Transnistriei. Ucraina este reprezentantă de numai 10 observatori militari. Ambasadorul cu însărcinări speciale al MAE de la Kiev, Dmitri Tkaci, declara la sfârşitul lunii iulie că a fost pusă la punct o schemă care ar permite forţelor ucrainiene să se implice în operaţiunea de pace din zona de conflict. Tot la acea vreme, diplomatul ucrainean afirma că introducerea trupelor ucrainiene presupune reducerea concomitentă a militarilor ruşi din contingentul de menţinere a păcii. Iniţiativa Kievului a primit imediat sprijinul celor de la Tiraspol, inclusiv ideea reducerii prezenţei ruseşti. "Consider necesară egalizarea prezenţei părţilor – Ucraina şi Rusia. Participarea contingentului ucrainean la misiunea de pace de pe teritoriul transnistrean va fi o garanţie că procesul de negocieri se va încheia cu succes", afirma la acea dată Igor Smirnov.

Separatistul decorat de Biserica Rusă !

Şeful administraţiei separatiste de la Tiraspol, Igor Smirnov, nu este doar sprijinit de către Rusia, ci văzut şi ca un lider şi aliat providenţial. Altfel nu se explică de ce a anul trecut fost decorat cu cele mai înalte ordine ortodoxe ruse: "Sfântul Gheorghe Biruitorul" şi "Petru I". Distincţiile i-au fost înmânate la Sankt Petersburg, iar Smirnov a primit ordinele la decizia Camerei Internaţionale a Personalităţii, blagoslovită de către Patriarhul Întregii Rusii, Aleksei II, şi aprobată de Guvernul Federaţiei Ruse "pentru atitudinea grijulie faţă de religia ortodoxă şi asigurarea păcii şi stabilităţii în regiunea transnistreană". Ruşii nu sunt deloc zgârciţi când interesele lor o cer, iar la ceremonia de înmânare a ordinelor ortodoxe a participat şi soţia lui Smirnov, Janeta, care a fost, de asemenea, decorată cu o înaltă distincţie ortodoxă, iar numele lui Igor Smirnov a fost înscris în "Cartea personalităţilor remarcabile ale Rusiei".

Dacă în privinţa lui Igor Smirnov ne putem aştepta la orice, nu acelaşi lucru se poate spune despre jocul pe care îl face Vladimir Voronin. Deşi în Occident pozează în democrat, preşedintele Republicii Moldova este un filo-rus declarat. Regimul comunist de la Chişinău a organizat în august un miting comemorativ la monumentul "Capul de pod de la Şerpeni", locul pe unde primele trupe sovietice au traversat Nistrul în august 1944. Voronin a apreciat cu acest prilej că "acesta a fost un război drept şi de eliberare a Uniunii Sovietice, care s-a încheiat cu zdrobirea fascismului – ciuma neagră a secolului XX". Istoriografia comunistă de la Chişinău înţelege prin "ciuma neagră a fascismului" administraţia românească dintre 1918-1944, de care "Moldova" a fost "eliberată", act istoric relatat ca atare în noul manual de "Istorie integrată a Moldovei", cu care se urmăreşte infestarea minţilor copiilor români de peste Prut, începând cu noul an şcolar. Fără să clipească, Voronin a mai declarat că "poporul moldovean este recunoscător Armatei Sovietice pentru eliberarea din 1944, în pofida unor afirmaţii ale aşa-zişilor istorici, care au distorsionat adevărul despre al doilea război mondial". În faţa acestor declaraţii, poziţia Moldovei poate fi privită cu alţi ochi, existând diferenţe mari între declaraţii şi politica reală.

SMIRNOV, LACHEUL MOSCOVEI

Transnistria – al doilea Kaliningrad

Numai un orb nu poate observa că Transnistria este pentru ruşi un al doilea Kaliningrad, la care nu vor renunţa. Imediat după ce, în 1989, românii din Basarabia au început negocierile în privinţa reunificării cu România, slavii de pe malul stâng al Nistrului şi-au declarat independenţa şi au format propria lor "Republică Sovietică", la 2 septembrie 1990, urmând ca în 1992 să izbucnească un război civil care a ucis aproximativ 1500 de persoane. După semnarea unui acord, ruşii au decis să lase câteva mii de militari în zonă, sub cuvânt de a menţine pacea, însă aceştia au ajutat în final la consolidarea autorităţilor separatiste. De atunci, guvernul moldovean nu mai are nici o autoritate asupra regiunii transnistreene, în afară de 6 sate din raionul Dubăsari. Deşi în 1994 a fost semnat un acord cu Moldova ce prevedea retragerea trupelor ruseşti din Transnistria, acesta nu a fost ratificat de Duma rusă. Mai mult, în iulie 2004, un lider separatist transnistrean a declarat că autorităţile regionale au în vedere organizarea unui referendum care să decidă dacă Transnistria ar trebui să devină parte a Federaţiei Ruse.

Interesele Rusiei în Transnistria sunt enorme, iar Proiectul Belkovski ("Transnistria contra Basarabia") nu a reprezentat decât o gogoaşă pe care analiştii de la Bucureşti s-au grăbit să o înghită şi să o mestece câteva luni bune. Mai mult, ruşii se distrează aruncând pe piaţă variante cât mai aiuristice, recent vorbindu-se despre federalizarea Republicii Moldova după... modelul cipriot! Ce uită specialiştii şi geopolitologii de la Moscova este că Transnistria nu poate să semene deloc cu Ciprul, cel puţin în privinţa populaţiei.

Ca de obicei, politicienii de la Bucureşti nu au învăţat nimic din istorie şi se bucură ca nişte copii mici şi retardaţi atunci când Moscova le mai azvârle câte o nadă, pentru a-şi demonstra buna lor credinţă. Că în spatele lui Igor Smirnov stă "Maica Rusia" şi că ea nu-l va părăsi niciodată – acesta e deja secretul lui Polichinelle.

Florian BICHIR

MINORITARI DE PROFESIE

În decembrie 1994, pe un frig cumplit, bântuiam prin blocurile din cartierul Titan, pentru a-l găsi pe inginerul româno-canadian Eugen Caraghiaur, care venise pentru o săptămână în ţară. Într-un apartament modest, am dat de un om în vârstă, înalt, osos, cu faţa prelungă şi tenul măsliniu. „Sunt prinţul Eugen Caraghiaur, cel de-al 44-lea han al cumanilor şi şeful Casei Cumane de Panciu", mi-a spus pe o voce gravă, de tenor ieşit la pensie. Discuţia a fost delirantă. Prin prestidigitaţii lingvistice, inginerul a ţinut să-mi demonstreze că aproape tot ce este românesc are legătură cu neamul... cuman, care, înfrânt de mongoli, s-ar fi refugiat aici în perioada timpurie a Evului Mediu. Basarabii, Mihai Viteazul, Ştefan cel Mare au avut sânge de cuman în vene, spunea „prinţul". Din păcate, toate teoriile sale se bazează pe „Cronica Cumana" care, ca un făcut, a dispărut din pivniţa casei Caraghiaur, luată de nişte soldaţi nemţi ignoranţi în materie de istorie.

Ceva de câştigat de pe urma acestei întâlniri tot am avut, pentru că, fără să clipească, după ce mi-a analizat numele timp de două minute, prinţul m-a declarat cuman şi m-a înnobilat. Am primit diploma şi nu orice fel de titlu, ci unul pentru un întreg judeţ. Uite aşa am plecat din Titan „Baron de Vaslui" şi nu am mai avut probleme cu scrisorile. Poştaşul a început să mă salute cu mare respect după ce a citit că destinatarul unor vederi din Canada era „Excelenţa Sa Baronul de Vaslui, Florian Bichir". Prilej de a le închide gura babelor din cartier, care au început să creadă că nu aveam Dacie pentru că bunicul şi tata au jucat toată averea nobilei noastre familii la ruletă, în Monte Carlo. Dar şi prilej de haz, pentru că scriitorul Mihai Pelin m-a pomenit într-o carte, şi de atunci din „baroane" nu mă scoate. De câtva timp, nimeni nu mai vrea să fie român, iar a fi minoritar a devenit o foarte bună afacere. Unii dintre aromâni vor să se declare minoritate naţională, iar ceangăii nu se simt nici ei mai bine. În afară de cele 18 minorităţi recunoscute, au apărut slavi-macedoneni, ruteni, găgăuzi etc.

Sătul să aştept înfiinţarea minorităţii turco-tatare creştine şi a ruşilor-lipoveni de ziua a şaptea, m-am hotărât ca, în virtutea drepturilor mele de baron de Vaslui, să dau statul român în judecată pentru discriminare. Nu sunt recunoscut drept cuman pentru că am fost deznaţionalizat cu forţa, nu am acces la învăţământ în limba maternă şi nici în Parlament. Iar, dacă nu am succes din prima, să afle statul român că mă voi alia cu nevastă-mea, pe care o voi numi contesă a pecenegilor, şi cu fiică-mea, pe care am înnobilat-o deja în cadru festiv, în curtea grădiniţei, drept scutier al Sfintei Case a Uzilor. Să văd acum pe unde mai scoateţi cămaşa, că vin reglementările UE peste noi şi trebuie să ni se facă dreptate şi nouă, minoritarilor...

Florian BICHIR

SOARELE ROMÂNISMULUI *NU* MAI RĂSARE LA BUCUREŞTI

Din pricina unei generaţii de politicieni incompetenţi şi iresponsabili, ce-şi trag sevele din mocirla educaţională a comunismului ateu, imoral şi uniformizator, ceva s-a frânt parcă în inconştientul colectiv al românilor. Fibra morală a românilor a fost distorsionată de o clasă politică incapabilă de o viziune constructivă, iar pe deasupra coruptă până în măduva oaselor. Gafele "aleşilor" nu sunt desigur fără legătură cu boala sufletească generală pe care 45 de ani de comunism şi 15 ani de tranziţie confuză au adus-o asupra poporului român. Nu mai avem, ca neam, un ţel şi un mesaj constructiv cu care să ne recomandăm unei lumi în perpetuă dinamică economică şi ideologică. Realegerea aceloraşi politicieni compromişi la fiecare ciclu electoral reflectă lipsa de clarviziune politică şi de sensibilitate morală a unui popor parcă iremediabil "turmentat".

Ne-au secat izvoarele arhetipale ale unei însănătoşiri morale. Balcanismul pervers şi fermentat de turcisme, trecut prin materialismul ateu al bolşevismului, a înăbuşit şi a denaturat *ethos*-ul românesc. Mai nou, "capitalismul de cumetrie" ne-a rupt şi el de normalitatea unei vieţi europene. Descurcăreţii mincinoşi şi ţoapele bine fardate au devenit, mai ales prin intermediul televiziunilor, falsele modele ale unei populaţii dezorientate şi abandonate "în calea lupilor" de perfidia unei istorii manipulate abject de marile puteri.

Şi totuşi ceva din curăţenia morală şi din vrednicia neamului a rămas nealterat în Transilvania – spaţiu geo-istoric care a beneficiat mai direct de influenţa benefică a civilizaţiei occidentale de factură central-europeană. Aici balcanismul de sorginte dâmboviţeană nu a făcut casă bună cu chibzuinţa seculară a ardeleanului. De aceea, peste toate vicisitudinile istoriei mai vechi sau mai noi, în Transilvania au supravieţuit reperele etice şi civilizatorii necesare unei încă posibile regenerări naţionale. Ţara aceasta "de dincolo de păduri" se conturează astăzi ca o entitate geografică şi spirituală coagulantă pentru românitatea şi europenitatea la care aspirăm, este bastionul de la care poate purcede o renaştere românească autentică, altoită pe o reală şi asumată reformă morală. Prin civilizaţia transilvăneană, suntem parte organică şi viabilă a corpului european, iar nu a vreunei iluzorii "axe Bucureşti-Londra-Washington" (aberaţie care ne-a adus, în ultima jumătate de an, pe lângă numeroase duşmănii în cadrul UE, zâmbetele ironice ale diplomaţilor versaţi).

Seriozitatea, hărnicia şi educaţia civică sunt principalii vectori comportamentali ai europenităţii ardeleneşti. În plus, la românul ardelean conştiinţa de sine şi conştiinţa comunitară sunt expresii vii ale luptei seculare pentru libertate şi specificitate; el are un simţ al libertăţii care vine din vremurile luptei naţionale premergătoare Marii Uniri; nu a abdicat în faţa forţei brute, ceea ce i-a dat constanţă şi consecvenţă în abordarea morală a vieţii, la polul opus mentalităţii de tip fanariot a regăţeanului, înclinat mereu spre compromisuri şi superficialitate.

Inconsecvenţa de astăzi a premierului Tăriceanu în ce priveşte demisia guvernului are (şi) o explicaţie istorică: politicianul dâmboviţean nu reuşeşte să depăşească trauma balcanismului pervertit, "miticismul" caragialesc. În Transilvania, guvernul Tăriceanu este numit "guvernul Pinocchio", un guvern pentru care irevocabilul înseamnă revocabil şi, după cum bate vântul, albul devine negru şi negrul devine alb. Ardelenii sunt tot mai sătui să fire conduşi de o şleahtă de politicieni cu năravuri dâmboviţene, care nu au nimic în comun cu spiritul moral românesc din Transilvania şi care, mai ales, nu respectă "ţinerea de cuvânt" – bază primordială a unei societăţi civilizate.

Numai mutarea Capitalei în Ardeal ne-ar mai putea scăpa, poate, de această clasă politică patibulară, care a distrus România, prin furt şi incompetenţă. A venit vremea ca Transilvania să-şi asume rolul de generator moral, politic şi economic al unei Românii ajunse mai degrabă "pe buza prăpastiei" decât la poarta unei Europe care ne priveşte cu tot mai multă nedumerire. E vremea ca ardelenii să le spună "miticilor" să-şi ia mâinile de pe România, căci azi "soarele românismului" nu mai răsare la Bucureşti, unde nori groşi de abjecţie şi indolenţă întunecă tot cerul şi retează orice orizont. E vremea să se ştie că Transilvania s-a săturat să fie o anexă de departe a Bucureştiului şi vaca de muls a unei Românii imunde: ea nu este colonia României, ci locomotiva care poate trage România în Europa. Ardelenii pot şi trebuie să fie stăpâni la ei acasă, iar nu rudele din provincie ale bucureştenilor care au dus ţara la ruină. Transilvania este noua Românie ce nu mai vrea să fie stoarsă de Bucureşti, ca o lămâie pentru un om bolnav.

Clasa politică din România "bucureşteană" este demult un apendice inflamat, ce produce dureri tot mai insuportabile întregului organism românesc. Cum procedează bolnavul de apendicită la extirparea apendicelui, pentru a se însănătoşi, aşa trebuie să facă şi românii ardeleni prin mutarea Capitalei României, pentru a scăpa de otrava ucigătoare a politicianismului dâmboviţean. Chiar dacă e şi el în regresie pe alocuri, tipul uman al ardeleanului, cu chibzuinţa sa proverbială şi cu respectul "cuvântului dat", reprezintă cel mai bine modelul civilizatoriu central-european, de fapt una dintre faţetele creatoare ale europenităţii. E vremea ca mâna de "frate" care-l frânează pe ardelean spre Europa să fie scuturată, iar el, ardeleanul, o dată liber de constrângeri şi servituţi interne, să întindă mâna şi să-i tragă şi pe ceilalţi români în Europa secolului XXI, în împăcare cu sine însuşi a sufletului românesc.

Regretatul Iuliu Maniu şi-a dat seama, în 1918, că ardelenii vor cădea victime politicianismului balcanic de tip dâmboviţean. De aceea, a preferat să înfiinţeze un fel de guvern provizoriu ardelenesc – Consiliul Diligent – până în 1921, ca o pavăză în faţa "elitei" economice rapace de la Bucureşti, care a şi sleit, în urmă, economia Ardealului. Pentru aceasta n-a fost uitat de duşmanii Transilvaniei şi nici astăzi, după ce a murit torturat în închisoarea de la Sighet, nu are un mormânt, ci odihneşte undeva într-o groapă comună de pe malul Tisei...

Continuându-l pe Iuliu Maniu, un apropiat al acestuia, Romulus Boilă, propunea diete provinciale şi autonomii regionale în 1931, pentru a se salva măcar în parte caracterul european al românului ardelean de morbul politicianist din Vechiul Regat. Era o propunere de primenire a clasei politice de atunci, o premisă a unei adevărate evoluţii europene a României Mari.

Acum, mai mult decât atunci, e prea corupt Bucureştiul pentru a mai putea fi Capitala tuturor românilor. Pentru ca ţara să nu fie scoasă din istorie de prostul "bizantinism" bucureştean, avem nevoie de o nouă Capitală, ca premisă a unui nou destin istoric al României. Deja noua Românie, singura cu şanse de viitor european, este Transilvania. Gorunul lui Horea a fost doborât de un fulger. Poate e un semn că o nouă istorie românească se poate naşte – şi stă să se nască – pe meleagurile transilvane.

"Credinţa că nu există înfrângeri definitive m-a condus la scrierea acestor rânduri", spunea Adam Michnik din închisoare, după lovitura de stat militară a generalului polonez Jaruzelski, din decembrie 1981. Românii ardeleni au de învăţat din tenacitatea acestei idei poloneze şi nu trebuie să cadă în pasivitate faţă de clasa politică dâmboviţeană, care numai românească nu mai poate fi numită. Cred că înfiinţarea unui partid politic regional al ardelenilor, care să militeze pentru o Transilvanie puternică şi dominantă, într-o Românie democratică şi europeană, se impune cu stringenţă. Acest partid ar avea rolul istoric de a accelera şi optimiza procesul reformelor din ţara noastră, militând pentru o Justiţie corectă şi eliminând corupţia instituţională. De asemenea, să impună un referendum naţional pentru strămutarea Capitalei în Ardeal (de preferinţă la Alba Iulia), în centrul real de civilizaţie al României contemporane.

Această "Ligă a Nordului" transilvană ar zgudui amorţita societate românească. Un rol major sunt chemaţi să-l joace intelectualii autentici, capabili să coaguleze în jurul lor o adevărată societate civilă activă, direct implicată în impunerea în conştiinţe a modelului civilizaţional transilvan pentru întreaga arie românească. Cu cât mai repede se va forma un pol politic ardelean, România are şansa de a depăşi marasmul moral-spiritual şi politic-economic de astăzi, are şansa unei intregrări demne în Uniunea Europeană, nu în chip de colonie pe cale de dispariţie, ci ca o naţiune puternică şi responsabilă, capabilă de împlinire şi afirmare creatoare.

Este al doisprezecelea ceas, când Ardealul mai poate salva România; altminteri, pe viitor vom putea vedea – Doamne fereşte! – din nou bornele despărţirii în inima ţării, la Predeal sau pe creasta Făgăraşului. Ce trist că aşa de târziu, abia în 1968, după invazia sovietică în Cehoslovacia, Nicolae Ceauşescu a dat ordin generalilor români să arunce în aer bornele de graniţă austro-ungare de pe crestele Carpaţilor! Noi, românii, suntem astăzi prea puţin atenţi la graniţele interioare ale naţiunii – care, în loc să ne unească, ne despart...

Dacă de-a lungul istoriei Muntenia a fost focarul de statalitate şi limbă literară, iar Moldovei i-a revenit rolul principal în cultura naţională şi spiritualitatea creştină, Transilvaniei îi revine astăzi misiunea de civilizare a României în spirit european. Calea cea mai scurtă a românilor spre Europa trece prin Transilvania, şi tot prin Transilvania trece şi calea cea mai scurtă a redescoperirii de sine a românităţii, cu încă posibilele ei învredniciri istorice, pe care le reclamă de la noi şi lumea, şi bunul Dumnezeu.

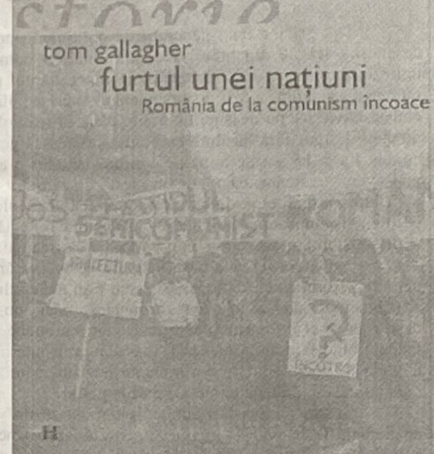
Ionuţ ŢENE

UMOR NEGRU PE INTERNET: INUNDAŢIILE LA ROMÂNI

APA TRECE, NĂRAVURILE ROMÂN...

O RADIOGRAFIE A POSTCOMUNISMULUI ROMÂNESC: TOM GALLAGHER, *FURTUL UNEI NAȚIUNI* (VIII)

După ce a analizat cu o remarcabilă obiectivitate evenimentele din primul deceniu de eforturi ale românilor de a se rupe de trecutul comunist și de a se alătura democrațiilor din Uniunea Europeană, Tom Gallagher, autorul amplei lucrări *Furtul unei națiuni. România de la comunism încoace* ajunge la anul 2000. An de bilanț pentru guvernul alianței în care CDR a fost principala formațiune deținătoare a puterii politice, și totodată an electoral, populația țării urmând să hotărască cine va guverna în următorii patru ani. Fapt surprinzător, însă, într-o confruntare politică normală: alianța aflată la guvernare, în primul rând CDR, a părăsit câmpul de luptă încă înainte de a se fi consumat bătălia pentru viitoarea legislatură! Urmărind evenimentele de pe scena politică din a doua jumătate a anului 2000, rămâi cu impresia că cei în care românii își puseseră nădejdea să-i scoată din coșmarul comunist păreau că răsuflă ușurați de apropiata încetare a unor îndatoriri, pe care se dovediseră incapabili să le îndeplinească. Și pentru ca eșecul unei guvernări irosite pentru viitorul țării să fie total, primul care a abandonat lupta a fost cel care avea datoria morală să dinamizeze forțele politice în numele cărora devenise președintele României. "Emil Constatntinescu – scrie istoricul britanic – și-ar fi putut impune autoritatea pe care o mai deținea în PNȚCD pentru a-l încuraja să renunțe la primatul său în cadrul coaliției, spre a le permite liberalilor să se bucure de mai mare influență, sau cel puțin să încerce să-și înlocuiască președintele, Ion Diaconescu, prea în vârstă și total discreditat. În schimb, a apărut pe posturile de televiziune, în seara zilei de 17 iulie, pentru a anunța că nu va candida pentru al doilea mandat de președinte în noiembrie (...) În cuvântul său din 17 iulie, Constantinescu a declarat: «Când m-am lansat în lupta împotriva corupției, am descoperit în România un sistem mafiot în care o întreagă încrengătură de organizații-fantomă era sprijinit de cele mai înalte instituții ale statului... Trăiam într-o lume în care totul este de vânzare – principii, ideologii, secrete parlamentare. Locul meu nu este în această lume». Era un lucru nemaiauzit ca un conducător român să renunțe de bunăvoie la putere, așa cum o făcuse Constantinescu".

Așadar, "trăim într-o lume în care totul este de vânzare – principii, ideologii, secrete parlamentare". Este lumea oamenilor politici actuali, clasa politică românească pe care fostul președinte Emil Constantinescu, în virtutea poziției deținute, a putut-o cunoaște în toată goliciunea ei. Cât privește abandonul care-l surprinde pe Tom Gallagher ("locul meu nu este în această lume"), ne îngăduim să nu fim de acord cu autorul *Furtului unei națiuni*. Într-o "democrație" ai cărei protagoniști sunt în cvasitotalitate proveniți din rândurile foștilor activiști comuniști și ale fostei Securități, un om cinstit, un democrat autentic, este o ființă pierdută. În confruntarea cu "democrații" apăruți peste noapte din hrubele urât mirositoare ale fostului Partid Comunist, în clocotul încă nedeslușit al evenimentelor din decembrie '89, el nu are nici cea mai mică șansă.

O problemă nelămurită și sistematic trecută sub tăcere este problema apariției spontane a "democrației", în decembrie 1989, în România. Privind faptele așa cum se acceptă că au avut loc, rămâi cu impresia că democrația a apărut în țara noastră din mlaștina mocirloasă a celor patru milioane de mebri PCR, așa cum a apărut Afrodita din spuma mării. Să fi avut oare loc un proces de convertire în masă care depășește de departe minunea înfăptuită prin lucrare dumnezeiască în ziua Cinzecimii? Atunci, prin pogorârea Duhului Sfânt, în urma cuvântării Sfântului Apostol Petru, "cei ce au primit cuvântul lui s-au botezat și în ziua aceea s-au adăugat ca la trei mii de suflete". Puțin față de milioanele de comuniști "adăugați" de bătrânul bolșevic Ion Iliescu la "democrația originală", pe care a ctitorit-o peste noapte în Țara Românească!

Explicația migrației milioanelor de comuniști (și în primul rând a "activului de partid") este formulată de Emil Constantinescu într-o singură propoziție: "Trăim într-o lume în care principiile și ideologiile sunt de vânzare". De fapt, însă, fostul președinte al României nu explică, ci constată un fenomen cu implicații morale, politice și sociale în societatea românească postdecembristă. Mult mai aproape de o explicație este Tom Gallagher, când folosește o comparație a istoricului Florin Constantiniu între politicienii perioadei comuniste și cei din epoca democrată, comparație – din păcate – "favorabilă celor dintâi": "În anii 80, poetul Geo Dumitrescu a scris un articol pentru revista *Vatra*, ridiculizând activiștii de partid... simbolizați de tovarășul Gușă și de tovarășul Ceafă, ambii needucați și aroganți... Tovarășul Gușă și tovarășul Ceafă au devenit deputatul Gușă și senatorul Ceafă. Tovarășul Gușă și tovarășul Ceafă se temeau mai mult de abuzuri. Se temeau ca mica lor ciupeală (10 kilograme de carne... cumpărate la un preț modic de la un magazin cu circuit închis, un chiolhan dat la o casă de odihnă a partidului) să nu fie denunțate de vreun rival sau de vreun informator răuvoitor al Securității. Le era frică de cineva. Domnilor Gușă și Ceafă nu le e frică de nimeni. Imunitatea parlamentară le asigură impunitatea, călătoresc în străinătate, dețin mașini scumpe, își construiesc vile și merg la meciuri de fotbal atunci când ar trebui să voteze legi importante, necesare țării. Nu-i pedepsește nimeni. Alegătorii români sunt probabil cei mai înapoiați din Europa în ceea ce privește cultura politică. Înapoiați și resemnați". Cumplită constatare pentru viitorul unei națiuni, dar din păcate întru totul adevărată!

Cu o astfel de clasă politică și cu un astfel de electorat, rezultatele alegerilor din anul 2000 erau previzibile. La această situație, evident consecință a celor 45 de ani de regim comunist, se adaugă un fenomen specific românesc în raport de celelalte țări foste comuniste, pe care Tom Gallagher îl denumește "sinuciderea centrului". (Este vorba de partidele de centru, care se opuneau ascensiunii celor două partide cu rădăcinile adânc înfipte – atât prin doctrină, cât și prin cadre – în fostul Partid Comunist Român: Partidul Democrației Sociale din România, condus de fostul secretar al Comitetului Central al PCR, însărcinat cu propaganda, Ion Iliescu, și Partidul România Mare, condus de fostul rapsod al Elenei Ceaușescu, Corneliu Vadim Tudor.)

Când se vorbește despre "centru" în configurația politică a României postdecembriste, trebuie făcută o distincție clară între un "centru" autentic, apărut din rămășițele "partidelor istorice" (PNȚ, PNL și PSD), readuse la viață de supraviețuitorii temnițelor comuniste, și un "centru" creat de foști membri PCR, care au mizat pe reorientarea lor doctrinară pentru a se menține și chiar a dobândi avantaje în actualitatea politică. Evoluția centrului de sorginte "istorică" este cunoscută. După ce s-a grupat în jurul PNȚ (devenit între timp PNȚCD, din rațiuni conjuncturale), sub denumirea de Convenție Democrată, a reușit să dobândească puterea de a guverna, dar și-a încununat această reușită printr-un eșec lamentabil. "Liderul PNȚCD Ion Diaconescu – consemnează Tom Gallagher acest eșec – a pronunțat decesul CDR pe 1 august, când a expediat doi emisari PNL cu vorbele: «E moartă... e moartă. Ce-a mai rămas să mai vorbim?». Ministrul Educației Andrei Marga a fost luat peste picior de colegii săi atunci când, la sfârșitul lui iulie, a făcut un apel la crearea unei «coaliții reformatoare PNȚCD-PNL»".

Cât privește celălalt tip de "centru", cel care s-a impus în viața politică, iar în prezent guvernează România prin alianța DA, vom încerca să-i surprindem caracterele definitorii cu ajutorul unui moment inedit, petrecut relativ recent la emisiunea "100%" de la Realitatea TV, realizată de tânărul ziarist Robert Turcescu. (Un *talk-show* în care invitații – personalități cu funcții de decizie în viața publică – sunt supuși unui tir susținut de întrebări, adesea incomode, de către realizatorul emisiunii.) În emisiunea la care ne referim, interlocutorul realizatorului a fost Bogdan Olteanu, ministru liberal pentru Relația cu Parlamentul în guvernul condus de prim-ministrul liberal Călin Popescu-Tăriceanu. Tema discuției: pachetul legilor proprietății pe care guvernul intenționa să-l treacă prin Parlament pentru "asumarea responsabilității". Așadar, un pachet de legi care-și propunea să rezolve abuzurile regimului comunist privind proprietatea prin aplicarea principiului *restitutio in integrum* și un ministru liberal ai cărui iluștri precursori stipulau în Articolul 19 al Constituției din 1866: "Proprietatea de orice natură, precum și toate creanțele asupra Statului, sunt sacre și inviolabile", iar în Constituția din 1923, la Articolul 17, chiar dacă mai puțin solemn, se afirma la fel de categoric. "Proprietatea de orice natură, precum și creanțele asupra Statului sunt garantate".

Surprinzător, însă, liberalul Bogdan Olteanu nu părea prea convins că soluția *restitutio in integrum* trebuie aplicată riguros în spiritul și litera ei, ca un ☛

Gabriel CONSTANTINESCU

O RADIOGRAFIE A POSTCOMUNISMULUI ROMÂNESC

act de dreptate ce nu suportă negocieri şi compromisuri. Pentru a ocoli caracterul imperativ al restituirii *in integrum*, mai apropiat de principiul *Fiat justitia, pereat mundus* ("Să se facă dreptate, de-ar fi să piară lumea") decât o târguială, politicianul liberal pleda pentru o posibilă "soluţie alternativă". În locul bunurilor (case, terenuri etc.) confiscate abuziv de comunişti, care nu mai puteau fi restituite *in integrum*, deoarece între timp încăpuseseră pe mâna altor persoane (de obicei activişti PCR sau securişti), prin reglementări la fel de abuzive ca şi confiscarea lor, proprietarilor de drept li se ofereau acţiuni la un aşa-zis "Fond al proprietăţii". Aşadar, hârtii cu o valoare îndoielnică în locul bunurilor clădite cu muncă şi sacrificii de adevăraţii lor proprietari! Lucrurile s-au lămurit la sfârşitul emisiunii, când realizatorul l-a supus pe invitat unui "test de sinceritate": "Este adevărat, d-le Bogdan Olteanu, că sunteţi nepotul Ghizelei Vass?", a sunat prima întrebare pusă de ziaristul Robert Turcescu lui Bogdan Olteanu. "Da!", a venit, fără întârziere, răspunsul celui întrebat. "Este adevărat că deţineţi de la bunica D-voastră o casă dobândită prin Legea 112?". (Este vorba de legea prin care chiriaşii, locatari în casele naţionalizate de regimul comunist, puteau deveni proprietari, cumpărându-le de la Stat.) Răspunsul ministrului liberal Bogdan Olteanu a venit la fel de prompt ca şi la întrebarea precedentă: "Da!".

Pentru o deplină înţelegere a neîntreruptei drame pe care o trăiesc românii din anul 1945, anul bolşevizării României, până în ziua de astăzi, să lămurim cititorii cine este acest personaj, Ghizela Vass, dar mai ales de ce prezenţa ei nefastă continuă să stăruie în actualitatea românească, deşi s-au scurs ani buni de când "a trecut în nefiinţă" (sursa informaţiilor este lucrarea intitulată *Membrii C.C. al P.C.R. – Dicţionar*, publicată la Editura Enciclopedică, sub egida Consiliului Naţional pentru Studierea Arhivelor Securităţii, din care reproducem): "Vass Ghizela (n. 22 apr. 1912 la Iaşi). Naţionalitate: evreiască. Profesiunea de bază: croitoreasă. Studii: 7 clase elementare; Şcoala Superioară de Partid Ştefan Gheorghiu. Activitatea şi funcţii: membru în sindicatul textil (din 1930); membru în MOPR Chişinău (1931-1933); membru de partid din 1933; membru în biroul Comitetului judeţean de partid Bucureşti (după 23 aug. 1944); membru al Comitetului judeţean de partid Ilfov (1948); adjunct al şefului Secţiei Organizatorice a C.C. al P.R.M.; preşedinte al Comisiei judeţene de verificare a membrilor de partid din Reşiţa; secretar al Comitetului Orăşenesc de partid Bucureşti (ian. 1953); şef al Secţiei Munca de partid în rândul femeilor a C.C. al P.M.R. (1955-24 ian. 1956); inspector al C.C. al P.M.R., coordonator al Secţiilor Cadre din exterior şi Relaţii externe al C.C. al P.M.R. (până în ian. 1957); şef al Secţiei Internaţionale a C.C. al P.C.R. (din nov. 1965); adjunct al şefului Secţiei Relaţiile externe şi cooperare economică internaţională a C.C. al P.C.R. (1975 – febr. 1982); pensionară din februarie 1982". Şi relatarea asupra activităţii Ghizelei Vass din lucrarea menţionată mai sus se încheie cu inventarul Ordinelor ce i-au fost atribuite, culminând cu titlul de "Erou al Muncii Socialiste din R.S.R.", conferit în anul 1971.

"Cazul", sumar schiţat mai sus, nu este nici singular, nici întâmplător. În România de astăzi, întreaga clasă politică, toţi cei care deţin puterea, au deţinut-o sau aspiră să o deţină, sunt "nepoţi ai Ghizelei Vass". Identificarea lor este lesne de făcut. Este suficient să zgârii pojghiţa de lustru democratic a actualilor oameni politici ca să dai de un "nepot al Ghizelei Vass". Pasiunea pentru puterea politică, cu tot cortegiul de avantaje care decurg din deţinerea ei, o au în sânge. Ei ştiu că dacă ieri pentru a te împlini trebuia să treci, fie şi numai formal, pe la Academia "Ştefan Gheorghiu", astăzi realizarea începe prin a deveni parlamentar. Şi pentru asta sunt dispuşi să investească oricât, cu gândul la roadele investiţiei (nici unul nu a rămas până acum păgubit, paguba trecând doar în contul "naţiunii furate").

"Dat fiind – ne spune Tom Gallagher – că pentru arestarea sau judecarea unui parlamentar pentru orice delict era necesar votul unei majorităţi de două treimi, devenea tot mai pregnantă impresia că Parlamentul era raiul celor care voiau să se sustragă justiţiei prin dobândirea imunităţii parlamentare. Această impresie a fost întărită de faptul că, pentru a fi pusă pe listele de candidaţi, o persoană particulară trebuie să contribuie cu sume mari de bani. Contribuţia minimă la campania la care se aşteptau PDSR şi PNL era de 4000 de dolari (contravaloarea a patru ani de venituri din muncă ale unui român mediu). Cristian Pârvulescu, preşedintele Asociaţiei Pro-Democraţia, a susţinut în 2001 că locul întâi pe lista de candidaţi a unui partid era scos la vânzare, candidatul fiind nevoit să plătească o sumă mare de bani în valută forte pentru a obţine un loc eligibil. Un candidat de pe lista electorală a CDR 2000 a recunoscut că plătise 10000 de dolari pentru a fi înscris pe lista unui partid ecologist care aparţinea acestei alianţe".

Cât priveşte exigenţa unei corespondenţe între convingerile politice ale unui parlamentar şi doctrina partidului pe care-l reprezenta, aceasta nu constituia o condiţie morală obligatorie decât în mentalitatea naivilor. "Reputaţia politicienilor a fost pătată şi mai mult de tendinţa multora de a migra dintr-un partid în altul, ceea ce sugera că ambiţiile personale prevalau înaintea programelor, ideologiilor sau principiului, şi încurajau părerea că partidele erau combinaţii amorfe de indivizi ambiţioşi, care urmăreau să pună mâna pe stat spre propriul lor folos..."

Consecinţa existenţei unui electorat total lipsit de conştiinţa importanţei sale în bunul mers al cetăţii – "Alegătorii români sunt probabil cei mai înapoiaţi şi resemnaţi" – şi o clasă politică preponderant alcătuită din "nepoţii Ghizelei Vass" s-au concretizat la sfârşitul anului 2000 în "noul peisaj electoral al României": "Dintre toţi românii cu drept de vot – scrie Tom Gallagher în *Furtul unei naţiuni* – 65,31% s-au prezentat la alegerile din 26 noiembrie. Iliescu se afla în fruntea rivalilor săi, iar Vadim era doar la 8 procente după el, obţinând un vot de peste şase ori mai mare decât în 1996". În acest context, să mai amintim că în noul Parlament nu au intrat decât cinci partide. Pe primul loc PDSR, cu o majoritate consistentă (46,5%), urmat de PRM, PD, PNL şi UDMR. Cât priveşte CDR 2000, creată în jurul PNŢCD, ea a confirmat cuvintele lui Ion Diaconescu: "E moartă...e moartă", nereuşind să treacă peste pragul electoral.

(Va urma)

Î. P. S. ANTONIE S-A MUTAT LA CELE VEŞNICE

Mitropolitul ortodox al Ardealului, Înalt Prea Sfinţitul Antonie Plămădeală, s-a stins din viaţă în seara de luni 29 august, după ce în ultimii ani starea sănătăţii sale se înrăutăţise, fiind imobilizat într-un scaun cu rotile. A fost timp de peste 23 de ani Mitropolit al Ardealului. "După o lungă şi grea suferinţă, pe care a purtat-o cu resemnare creştinească, aseară, în jurul orei 22.30, a trecut la cele veşnice ÎPS Antonie Plămădeală, Mitropolitul Ardelului, Crişanei şi Maramureşului. Vestea a umplut cu tristeţe inimile şi sufletele clerului şi credincioşilor din Arhiepiscopia Sibiului şi Mitropolia Ardealului, deoarece din 1982 Înalt Prea Sfinţia Sa a fost cu adevărat păstorul cel bun pentru noi, cei din Arhipiescopia Sibiului şi din Mitropolia Transilvaniei", a declarat marţi 30 august P. S. Visarion, Vicar al Arhiepiscopiei Sibiului.

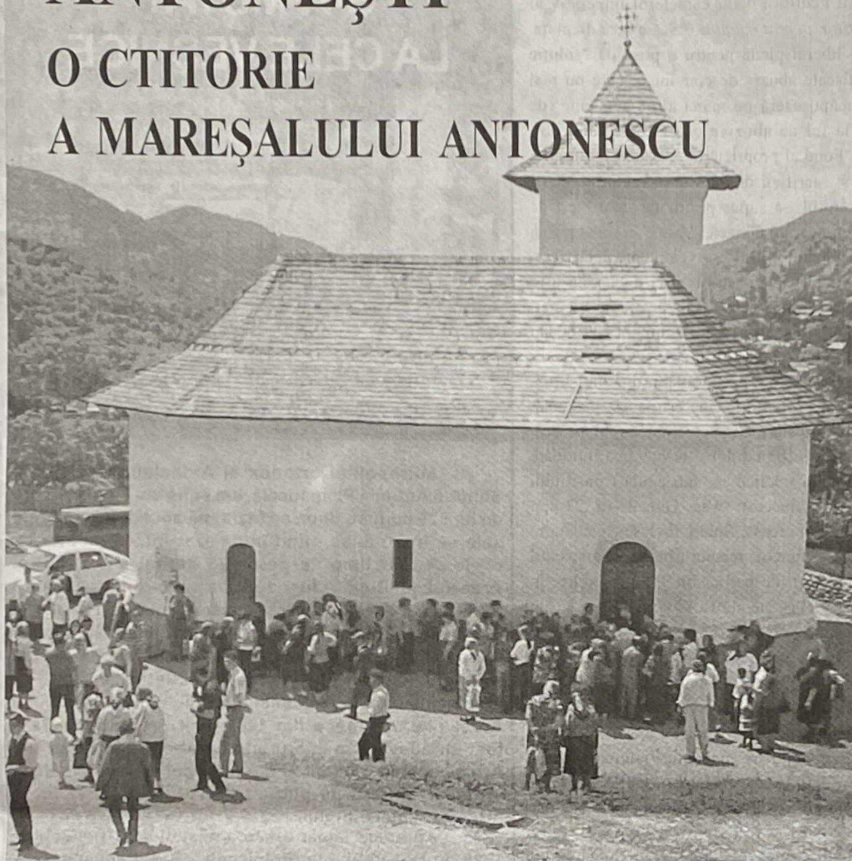
Antonie Plămădeală s-a născut la 17 noiembrie 1926, în Basarabia, la Stolniceşti – jud. Lăpuşna, şi a primit la botez numele de Leonida. El studiat la Seminariile teologice din Chişinău şi Bucureşti, precum şi la Facultatea de Teologie din Bucureşti şi Institutul Teologic Universitar din Cluj. În 1949 a fost tuns în monahism la Mănăstirea Prislop, sub numele de Antonie, şi hirotonit ierodiacon, fiind transferat la Mănăstirea Slatina, unde a îndeplinit funcţia de profesor la şcoala monahală şi a fost hirotonit ieromonah. În acelaşi an, este condamnat, în lipsă, la 7 ani de închisoare, pentru activitate anticomunistă. Arestat abia în 1954, este închis la Jilava, judecat din nou şi condamnat la 4 ani de închisoare, fiind graţiat în 1956. După 3 ani de la graţiere, este scos din mănăstire şi din cler de autorităţile comuniste, angajându-se ca muncitor cu braţele. Din 1968 şi-a putut relua activitatea clericală, fiind numit secretar-şef la Institutul Teologic din Bucureşti. Trimis la studii de specializare în Teologie şi Filosofie la "Heythrop College" de lângă Oxford, obţine doctoratul în Teologie. La 15 decembrie 1970, Sf. Sinod l-a ales Episcop-vicar patriarhal, cu titlul "Ploieşteanul" (fiind hirotonit la 27 decembrie), încredinţându-i-se sectorul de relaţii externe, precum şi sectorul economic şi Comisia de pictură bisericească. A îndeplinit în paralel şi funcţia de rector al Institutului Teologic din Bucureşti. La 9 decembrie 1979 este ales Episcop al Buzăului, iar la 10 ianuarie 1982 este ales Arhiepiscop al Sibiului şi Mitropolit al Ardealului.

Antonie Plămădeală, dincolo de umbrele unei colaborări mai puţin onorante cu regimul ceauşist, a fost un scriitor de seamă şi unul dintre marii ecumenişti contemporani, autor a numeroase cărţi teologice, dar şi literare. A susţinut conferinţe, cursuri şi comunicări în Spania, Anglia, Franţa, Belgia, Germania, Suedia, Finlanda, Italia, Elveţia, S.U.A., Australia. A fost membru de onoare al Academiei Române, al Academiei de Ştiinţe din Chişinău (1992) şi al unor asociaţii culturale de peste hotare.

Dumnezeu să-l ierte şi să-l odihnească în pace.

(Puncte cardinale)

ANTONEŞTI
O CTITORIE A MAREŞALULUI ANTONESCU

ANTONEŞTI: UN SAT PE CARE, DEŞI EXISTĂ, ÎN ZADAR TE VEI CHINUI SĂ-L GĂSEŞTI PE HARTĂ. MICA AŞEZARE DE PE VALEA ARGEŞULUI, DIN COMUNA CORBENI, A FOST CTITORITĂ DE ÎNSUŞI MAREŞALUL ANTONESCU, DE UNDE ŞI NUMELE EI, DAR ÎN ACTE FIGUREAZĂ DREPT POENARI SAU POENARI-NOU. UN SAT-MINUNE PENTRU VREMEA LUI, COMPUS DIN VILE, ELECTRIFICAT ŞI CU SPITAL, UN ADEVĂRAT MODEL. CONSTRUIT DE PRIZONIERII SOVIETICI, MICUL SAT A FOST ACOPERIT DE TĂCEREA VINOVATĂ A UNUI REGIM COMUNIST CARE N-A FOST ÎN STARE DECÂT SĂ CREEZE CAPURI, SĂ SCHIMONOSEASCĂ FAŢA FRUMOASĂ ŞI LIMPEDE A SATULUI ROMÂNESC. DUPĂ 65 DE ANI, PRECUM PASĂREA PHOENIX, SATUL ŞI BISERICA RIDICATE DE MAREŞALUL ANTONESCU STAU SĂ RENASCĂ, SPRE MAI DREAPTA LUI POMENIRE.

Satul-model al Mareşalului Antonescu

În vara anului 1941, la scurt timp după intrarea României în cel de-al doilea război mondial, valea Argeşului a suferit inundaţii de proporţii. Şeful statului, Generalul Ion Antonescu, ulterior Mareşal al României, argeşan la origine, a decis construirea unui nou sat pentru persoanele afectate de prăpăd. Cum bărbaţii valizi erau pe front, în luptă contra bolşevismului şi pentru readucerea acasă a Basarabiei răpite, ca mână de lucru au fost folosiţi prizonierii de război sovietici.

Aşa se face că în vara lui 1941, după dezastrul provocat de furia apelor, pe valea Argeşului, în comuna Corbeni, şi-au făcut apariţia câteva sute de prizonieri de război ruşi. Trişti ca un cântec la balalaică, prizonierii ruşii purtau semnul distinctiv: un cerc imprimat în faţă şi în spate. Pământul era noroios, iar munca deosebit de grea. "Din bătrâni ştiu că zilnic mureau câte 2-3 ruşi. Mâncau prost, adică coji de cartofi, şi erau firavi. Lucrau desculţi şi cred că erau vreo 120 de prizonieri. Au murit mulţi dintre ei. De altfel în satul Oeşti avem un cimitir rusesc cu circa 30 de gropi, iar după estimările celor bătrâni, în fiecare groapă comună ar fi cam 6-7 prizonieri. Fără să ne ceară nimeni, am amenajat foarte frumos acest cimitir al prizonierilor", ne-a povestit primarul comunei Corbeni, Daniel Dincuţă, un gospodar autentic şi un bun creştin.

Ca într-o vale a plângerii, ca nişte robi antici, prizonierii ruşi au ridicat un sat-model, o minune a acelor vremuri: un sat cu 11 vile, electrificat, cu spital, cum pe atunci puteai găsi numai prin Germania. În aceste vile s-au mutat cei ale căror case fuseseră distruse de ape, ca o despăgubire a guvernului din acel timp. După numele ctitorului şi în cinstrea acestuia, noua localitate a primit numele de "Antoneşti". De altfel, deşi numele oficial este de Poenari, toată lumea îi spune până astăzi tot Antoneşti.

În ciuda antipatiei faţă de ruşi şi comunism, locuitorii s-au împrietenit cu prizonierii ruşi şi i-a ajutat cu mâncare, din puţinul lor. Bătrânii îşi amintesc că ruşii, deşi soldaţi ai puterii bolşevice, erau extrem de evlavioşi, iar după o perioadă de tatonare, a apărut şi ideea unei biserici. "Dacă la început se rugau pe ascuns, după aceea au început să îşi facă cruci mari şi să spună rugăciuni înainte de masă şi lucru", îşi aminteşte "tanti Veronica", care nu era decât o copilă pe acele vremuri.

Jertfa robilor cu cerc alb

Jertfa duce de cele mai multe ori la lucruri durabile, iar valea Argeşului este un loc cu totul special, o vale a suspinelor. Conform *Letopiseţului cantacuzinesc*, Vlad Ţepeş i-a obligat pe boierii trădători să construiască cu mâinile lor cetatea Poenari. Mulţi dintre ei au murit, neputând rezista efortului fizic, dar cetatea a fost în cele din urmă ridicată. Tot la Poenari, cu câteva sute de ani mai târziu, iată că prizonierii ruşi au construit nu doar un sat-model, ci şi o biserică. La cererea comunităţii, dar şi a prizonierilor ruşi, a fost înălţat acolo un locaş de cult ortodox. Vrednicul de pomenire Gheorghe Erbaşu, proprietar de teren din zonă, a donat un spaţiu pentru ridicarea bisericii. Începerea zidirii s-a făcut în august 1943. Evenimentele din 23 august 1944 nu au permis finalizarea pictării, Mareşalul Antonescu fiind arestat, iar prizonierii ruşi eliberaţi. Ca mărturie a omeniei localnicilor faţă de prizonieri stă faptul că, o dată eliberaţi, ruşii nu au căutat să se răzbune pe nici un sătean şi au lăsat toate construcţiile în perfectă stare de funcţionare. Ulterior, urgia comunistă a încercat să şteargă urma Mareşalului de pe aceste locuri, iar biserica a fost lăsată în paragină, ajungând în ultimii ani să fie staulul oilor din zonă.

Staul de oi şi mănăstire pusă pe foc

Cu toate că ura comuniştilor împotriva Mareşalului Antonescu era foarte mare, încă înainte de 1989, pe vremea când era episcop-vicar, P. S. Calinic Argatu – ţinând cont şi de dorinţa testamentară a lui Gheorghe Erbaşu, cel donase terenul pentru biserică – a dat ca ascultare preotului din localitate să se ocupe de urgenţă de lăcaş. În plin regim ateist, care urmărea distrugerea bisericilor, la sfatul şi cu binecuvântarea P. S. Calinic, enoriaşii au dezafectat fostul staul de oi, iar la sfârşitul anului 1988 biserica era curăţată şi avea puse uşi şi ferestre. Poate şi cu implicarea organelor din acea vreme, s-a împiedicat restaurarea, iar ferestrele şi uşile au fost arse de oameni rămaşi necunoscuţi. "Au fost ani grei – mărturiseşte episcopul Calinic. Prin anii 1984-1985 am vrut să restauram o biserică de lemn din Călineşti. Vecinul bisericii de lemn din anul 1722 care era în Călineşti încerca, uşurel-uşurel, să o pună pe foc. L-am prins pe vecin şi i-am arătat lui cum se ia lemnul de la biserică şi cum se pune pe foc! Sigur că m-a reclamat la autorităţi, pentru că l-am dojenit foarte aspru, şi mi-a spus că va da foc bisericii. Săracul! Nu avea lemne iarna şi punea biserica pe foc... S-a salvat

prin ajutorul lui Dumnezeu biserica aceea şi o puteţi vedea în comuna Călineşti. Este astăzi mănăstirea cu hramul Sfântului Calinic de la Cernica", povesteşte ierarhul.

Episcopul nu s-a lăsat, iar imediat după revoluţia din decembrie 1989 a hotărât ca la Antoneşti să se înfiinţeze o mănăstire cu hramul Naşterii Sfântului Ioan Botezătorul. Anul trecut, pe 24 iunie, o mulţime de oameni, ce părea întreaga vale a Argeşului, a participat la sfinţirea mănăstirii, pe a cărei pisanie scrie: "Cu vrerea Tatălui, cu ajutorul Fiului şi cu săvârşirea Sfântului Duh, săvârşitu-s-a această biserică, cu hramul Naşterea Sfântului Ioan Botezătorul, începută în anii '40 ai secolului trecut şi neterminată din cauza vitregiei vremurilor. Cu binecuvântarea şi purtarea de grijă a Prea Sfinţitului Calinic, Episcopul Argeşului şi Muscelului, această biserică a devenit Mănăstirea Sfântul Ioan Botezătorul din Antoneşti – Corbeni, judeţul Argeş".

Taina mormântului

Am vizitat pe înserat satul lui Antonescu. Vilele ca şi oamenii au început să îmbătrânească şi pete mari de tencuială căzută zâmbesc ştirb. Mănăstirea e însă mirifică, miroase a nou. Albul ei imaculat, de regină a munţilor, lumina întreaga vale a Argeşului. Părea flacăra unei lumânări uriaşe înfipte într-o vale a pătimirii, care în acel amurg fantastic mirosea a răşină şi tămâie. Poate doar barba albă a episcopului mai scânteia la fel. Un vlădică care are vocaţia zidirii şi care, de când a primit cârja arhierească, a folosit-o mai mult ca pe o mistrie. A zidit, a ctitorit oriunde a fost chemat, iar noaptea a buchisit şi ostenit la cărţi memorabile. La cei 60 de ani, poţi spune fără să greşeşti că în întreaga viaţă episcopul Calinic a pendulat între zidire şi condei. Episcopul m-a înfiorat când, la intrarea în biserică, mi-a arătat locul unde doreşte să fie înmormântat. Nu poate să nu te înfioreze un om care îţi arată senin viitorul său mormânt; şi care refuză Catedrala din Curtea de Argeş pentru a alege odihna în simplitate, cu codrul la tâmplă. "Corbenii este un loc care seamănă cu locul meu de naştere. Poate că şi acesta este un motiv pentru care m-am legat de locul acesta şi am stăruit ca această biserică să ajungă din nou altar de închinare", mi-a spus şoptit vlădica, parcă în taină.

Cu valea Argeşului la picioare

Cele trei etaje care formează corpul chiliilor par punţile unei corăbii, o Arcă a lui Noe plutind printre munţi. La etaj, în viitorul paraclis, la picioare ţi se aşterne parcă toată valea Argeşului. În acest loc, chiar şi cel mai mare păcătos simte că preotul slujeşte lui Dumnezeu, întregii creaţii, întregii zidiri divine.

Trei maici, Filofteia, Xenia şi Olimpiada, trei mici mogâldeţe cu ochi ageri, trudesc din greu la noua mănăstire, iar de construcţie se ocupă de la bun început părintele Caliopie, un tânăr pe cât de trupeş, pe atât de gospodar, altminteri cuminte şi sfios ca o măicuţă.

În arhondac, parcă având ţara la picioare, servim o cafea şi, în smerită tăcere, ca în rugăciune, privim peisajul, în lumina blândă a începutului de toamnă. Miroase a cetină, a smirnă, a duh curat. Noaptea se aude doar foşnetul pădurii, geamătul văii şi zgomotul compresorului condus de părintele Caliopie. Ctitoria Mareşalului şi a vlădicăi Calinic străluminează ca un enorm chivot al văii...

Florian BICHIR

FĂCUTU-S-A ! FĂRĂ COMENTARII FĂCUTU-S-A ! FĂRĂ COMENTARII FĂCUTU-S-A !

HOTĂRÂRE GUVERNAMENTALĂ NR. 902 DIN 4 AUGUST 2005 PRIVIND ÎNFIINŢAREA INSTITUTULUI NAŢIONAL [sic!] PENTRU STUDIEREA HOLOCAUSTULUI DIN ROMÂNIA

În temeiul art. 108 din Constituţia României, republicată, şi al art. 5 pct. 16 din Hotărârea Guvernului nr. 78/2005 privind organizarea şi funcţionarea Ministerului Culturii şi Cultelor, cu modificările ulterioare,

Guvernul României adoptă prezenta hotărâre.

Art. 1: **(1)** Se înfiinţează Institutul Naţional pentru Studierea Holocaustului din România "Elie Wiesel", instituţie publică cu personalitate juridică, aflată în subordinea Ministerului Culturii şi Cultelor. **(2)** Institutul Naţional pentru Studierea Holocaustului din România "Elie Wiesel", denumit în continuare Institutul, are sediul în municipiul Bucureşti, str. Vigilenţei nr. 3, sectorul 5.

Art. 2: Institutul va prelua imobilul prevăzut la art. 1 alin. (2) prin contract de comodat încheiat cu Federaţia Comunităţilor Evreieşti din România şi cu Fundaţia "Caritatea".

Art. 3: Institutul are ca obiect de activitate identificarea, culegerea, arhivarea, cercetarea şi publicarea documentelor referitoare la Holocaust, în rezolvarea unor probleme ştiinţifice, precum şi elaborarea şi implementarea de programe educaţionale privind acest fenomen istoric.

Art. 4: Pentru realizarea obiectului de activitate prevăzut la art. 3 Institutul are următoarele atribuţii principale:

a) efectuează studii şi cercetări, în ţară şi în străinătate, pentru aprofundarea cunoaşterii fenomenului Holocaustului;

b) achiziţionează – sau primeşte donaţii – orice mărturie, publicaţie ori document privind Holocaustul sau în legătură cu acesta;

c) identifică, aduce în ţară şi conservă documentele privind Holocaustul din România, în original sau în copie, pe orice suport, răspândite în diferite ţări ale lumii;

d) constituie o arhivă care să cuprindă publicaţiile, cărţile, colecţiile de reviste, ziare, manifeste şi alte înscrisuri care au legătură cu Holocaustul din România, alcătuind şi instrumente de lucru în domeniu;

e) lansează proiecte de istorie orală, în scopul salvării memoriei istorice a Holocaustului;

f) organizează manifestări ştiinţifice consacrate Holocaustului şi contribuie la reprezentarea cercetării naţionale în acest domeniu în întâlnirile ştiinţifice internaţionale;

g) finanţează editarea, tipărirea şi publicarea de memorii, cărţi, studii, articole, corespondenţă, memorie fotografică şi video, colecţii de documente, albume fotografice referitoare la Holocaust;

h) organizează şi sprijină realizarea de expoziţii şi alte acţiuni educaţionale privind Holocaustul;

i) constituie un punct de referinţă şi de comunicare cu supravieţuitorii Holocaustului;

j) contribuie prin expertiză la conservarea patrimoniului spiritual al comunităţilor din România afectate în perioada Holocaustului;

k) sprijină organizarea unui Memorial al victimelor Holocaustului din România.

Art. 5: **(1)** Institutul este condus de un director general, numit prin ordin al ministrului culturii şi cultelor, potrivit legii. **(2)** Directorul general al Institutului conduce întreaga activitate a instituţiei pe care o reprezintă în raporturile cu autorităţile publice, cu instituţii şi organizaţii, precum şi cu persoanele fizice şi juridice din ţară sau din străinătate. **(3)** Directorul general al Institutului este ordonator terţiar de credite. **(4)** Directorul general al Institutului numeşte şi eliberează din funcţie, în condiţiile legii, personalul din aparatuj propriu. **(5)** În exercitarea atribuţiilor sale directorul general al Institutului emite decizii.

Art. 6: Pe lângă Institut se organizează şi funcţionează: **a)** Consiliul ştiinţific, organ consultativ ştiinţific de specialitate, format dintr-un număr de până la 31 de personalităţi reprezentative şi recunoscute în domeniul studierii Holocaustului; membrii Consiliului ştiinţific sunt numiţi de către directorul general al Institutului şi nu sunt salarizaţi; **b)** Colegiul de onoare, format din personalităţi ale vieţii publice interne şi internaţionale, cu competenţe şi merite în domeniul studierii Holocaustului; membrii Colegiului de onoare sunt numiţi de către ministrul culturii şi cultelor, la propunerea directorului general al Institutului, şi nu sunt salarizaţi.

Art. 7: **(1)** Numărul maxim de posturi al Institutului este de 30, dintre care 15 sunt cercetători ştiinţifici, şi se asigură cu încadrarea în numărul maxim de posturi prevăzut în nota de la anexa nr. 2 pct. II "Organe de specialitate ale administraţiei publice centrale şi instituţii publice finanţate din venituri proprii şi subvenţii de la bugetul de stat" din Hotărârea Guvernului nr. 78/2005 privind organizarea şi funcţionarea Ministerului Culturii şi Cultelor, cu modificările ulterioare. **(2)** Personalul Institutului este salarizat conform prevederilor legale aplicabile personalului din sectorul bugetar. **(3)** Pentru realizarea atribuţiilor sale Institutul poate folosi şi colaboratori externi. **(4)** Structura organizatorică şi regulamentul de organizare şi funcţionare a Institutului se aprobă prin ordin al ministrului culturii şi cultelor, în termen de 30 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei hotărâri.

Art. 8: **(1)** Cheltuielile curente şi de capital ale Institutului se finanţează din venituri proprii şi din subvenţii acordate de la bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Culturii şi Cultelor. **(2)**Veniturile proprii necesare realizării activităţilor specifice se pot realiza din: **a)** editarea şi vânzarea de cărţi, publicaţii, lucrări şi studii de specialitate; **b)** cofinanţări de programe şi proiecte; **c)** realizarea şi valorificarea de studii şi proiecte, precum şi din efectuarea de prestări servicii; **d)** exploatarea bunurilor pe care le are în administrare; **e)** sponsorizări şi donaţii, în condiţiile legii; **f)** alte activităţi specifice realizate de către Institut, inclusiv din încheierea de contracte cu persoane fizice sau juridice.

Art. 9: **(1)** Pentru asigurarea cheltuielilor necesare organizării Institutului se aprobă suplimentarea bugetului Ministerului Culturii şi Cultelor cu suma de 800.000 lei (RON) din Fondul de rezervă bugetară la dispoziţia Guvernului, prevăzut în bugetul de stat pe anul 2005. **(2)** Se autorizează Ministerul Finanţelor Publice să introducă, la propunerea ordonatorului principal de credite, modificările corespunzătoare în structura bugetului de stat şi în volumul şi structura bugetului Ministerului Culturii şi Cultelor pe anul 2005.

Art. 10: Pentru realizarea activităţilor specifice Institutul are în dotare un număr de două autoturisme şi un microbuz pentru transport de persoane şi marfă, cu un consum mediu normat de carburanţi de 300 litri/lună/autovehicul.

Art. 11: La pct. II "Organe de specialitate ale administraţiei publice centrale şi instituţii publice finanţate din venituri proprii şi subvenţii acordate de la bugetul de stat" din anexa nr. 2 la Hotărârea Guvernului nr. 78/2005 privind organizarea şi funcţionarea Ministerului Culturii şi Cultelor, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 137 din 15 februarie 2005, cu modificările ulterioare, după nr. crt. 4 se introduce nr. crt. 4^1, cu următorul cuprins: "Institutul Naţional pentru Studierea Holocaustului din România «Elie Wiesel» – Venituri proprii şi subvenţii acordate de la bugetul de stat"

PRIM-MINISTRU
CĂLIN POPESCU-TĂRICEANU

Contrasemnează:

Ministrul Culturii şi Cultelor,
Monica Octavia Muscă

Ministrul Muncii, Solidarităţii Sociale şi Familiei,
Gheorghe Barbu

p. Ministrul Afacerilor Externe,
Lucian Leuştean, secretar de stat

Ministrul Finanţelor Publice,
Ionel Popescu

Publicat în *Monitorul Oficial* cu numărul 758 din data de 19 august 2005.

PROBLEMA HOMOSEXUALITĂȚII: ASPECTE MEDICALE ȘI TEOLOGICE

Răzvan CODRESCU

I

Recent apărutul volum *Bolile homosexualilor. Un documentar medical la zi*, deși se prezintă ca un excurs riguros științific, poate fi considerat un pandant al seriei intitulate „Teologia sexualității"*, prin care Editura Christiana din București și-a propus să răspundă, din punct de vedere creștin, tot mai numeroaselor provocări insidioase ale unei contemporaneități „ieșite din fire" și fascinate luciferic de propria-i perversitate. Sexualitatea joacă un rol aparte în criza generală a umanului, tinzând să devină marea obsesie a mentalității post-moderne, atât ca exces hedonic pe linia unui „firesc" rău valorizat, cât și ca aventură deviantă sau tentație a „nefirescului", legitimată formal prin sofismele unei libertăți confundate ideologic cu „descreierisirea"... *sans frontières*.

Triplului „S.O.S. teologic" din ultimii ani, însumând perspectiva unui credincios laic (subsemnatul), cea a unui preot de mir (Părintele Marc-Antoine) și cea a unui monah ortodox (Fratele Daniel de la Tarcău), i se adaugă acum un „S.O.S. medical", închegat prin strădania D-nei Dr. Genoveva Tudor și axat pe cea mai ofensivă formă de deviație sexuală a momentului, în jurul căreia s-au purtat dezbateri aprinse în ultimii ani, de la cele legate de legiferarea dezincriminatorie și până la cele suscitate de un recent marș al respectivei „minorități" pe străzile Bucureștiului (premieră absolută la meridian românesc, de un disperat exibiționism compensatoriu). Dacă din punct de vedere *juridic* s-a ajuns, mai ales sub presiunea unor factori externi, la o formă de compromis tolerant, ba chiar la o senină indiferență, punctul de vedere *teologic* și cel *medical* converg – cum se vede și din această carte – într-un avertisment plin de îngrijorare cu privire la multiplele și gravele consecințe de ordin psiho-moral și bio-social ale practicilor homosexuale.

După ce s-au străduit îndelung să obțină *toleranța* noastră, a heterosexualilor „retrograzi", homosexualii din România, îndeosebi prin liderii lor, par să ne pretindă acum și *complicitatea* efectivă. Ei nu par deloc mulțumiți doar cu drepturile protectoare, ci ambiționează ca perversiunea lor să fie asimilată normalității – și nu numai de către „societatea civilă", ci chiar și de către comunitatea... eclezială!** Or, această pretenție reprezintă un fel de „perversiune a perversiunii", în fața căreia, dincolo de morala curentă, nici teologia și nici medicina nu pot răspunde decât cu (re)afirmarea pură și simplă a propriilor lor temeiuri: *lupta împotriva **păcatului*** și *lupta împotriva **bolii***.

Documentarul medical „la zi", cuprins selectiv în acest mic volum, arată cu prisosință, obiectiv și statistic, că homosexualitatea nu este doar o boală în sine, de natură psiho-socio-educațională***, ci atrage în mod fatal după ea numeroase alte boli și perversiuni, ce primejduiesc pe termen lung nu doar sănătatea unor indivizi izolați, ci și pe aceea a întregului corp social. Așa cum sunt mai permeabili la anumite boli și se fac transmițători predilecți ai acestora, tot așa devin mai receptivi și la alte forme de perversiune, pe care le asociază homosexualității și le propagă pe fondul ei. O dată abolită *norma*, orice *anormalitate* devine posibilă și pasabilă, așa că nu este nicidecum de mirare că din rândul homosexualilor (fie bărbați – *gay*, fie femei – *lesbi*) se ivesc, proporțional, cele mai multe cazuri de pedofilie sau incest, așa cum rezultă din anchetele citate. Iar dincolo și mai presus de toate acestea, homosexualitatea minează de la sine bazele vieții de familie, zăgăzuiește natalitatea, relativizează ansamblul principiilor morale și neagă, în ultimă consecință, însăși ordinea firească a lumii create, vădindu-se astfel nu doar ca o formă vicioasă de disoluție a umanului, ci și ca o formă indirectă de „luptă împotriva lui Dumnezeu".

Asupra cadrelor medicale ale problemei, pe lângă documentarul propriu-zis, se pronunță în *Introducerea* cărții D-na Dr. Genoveva Tudor, cu economia „rece" a limbajului științific (îndărătul căruia se simte însă căldura unei inimi compătimitoare și răspunderea vie a cuiva căruia „îi pasă"). Eu voi încerca să răspund pe scurt, în cele ce urmează, necesității de a contura și cadrul teologic al problemei. Nu mă voi referi la binecunoscutele locuri scripturistice invocate îndeobște când vine vorba despre homosexualitate (distrugerea Sodomei și Gomorei, ca pedeapsă dumnezeiască pentru păcatul sodomiei și al desfrânării în genere – cf. *Facerea*, cap. 19; osândirea radicală a homosexualității în Legea veche, cu porunca „stârpirii din poporul său" – cf. *Leviticul*, cap. 18; celebra diatribă a Sf. Apostol Pavel împotriva homosexualității, în contextul mai larg al osândirii perversiunilor idolatre – cf. *Romani*, cap. 1), ci voi mă voi rezuma la fundamentarea teologică a *heterosexualității*, pe care stă întreaga antropologie creștină, cu toate implicațiile ei mistice și morale. Firea creată exclude de la sine nefirescul, care e „partea diavolului" (Denis de Rougemont).

II

Din perspectivă biblică și creștină, ***heterosexualitatea*** („Și a făcut Dumnezeu pe om... bărbat și femeie" – *Facerea* 1, 27) nu numai că face parte din rânduiala creației divine, din acele realități originare pe care Înțelepciunea (*Sophia*) dumnezeiască le-a consfințit ca „bune" și „frumoase" (cf. *Facerea*, cap. 1, *passim*), dar ea ține de însăși ***esența ontologică a omului creat „după chipul și asemănarea" lui Dumnezeu*** (*Facerea* 1, 26).

Sfinții Părinți sunt de acord că noțiunea de "chip" (*eikón*) trimite la o realitate *obiectivă*, dată ca atare prin creație, iar noțiunea de "asemănare" (*homoiosis*) trimite la o realitate *subiectivă*, de dobândit prin exercițiul iubirii. Finalitate ultimă a "chipului", "asemănarea" este ceva de ordin *potențial*, în care este implicată direct *libertatea* ființei omenești: *având "chipul"*, depinde de noi a ne învrednici *să devenim întru "asemănare"*.

Dumnezeu fiind nematerial, orice conotație corporal-antropomorfică este din capul locului exclusă: "chipul"

constituie o realitate tainică de natură *spirituală*, în virtutea căreia omul este, ca și Creatorul său, ființă rațională, liberă, personală, capabilă de comunicare (cuminecare dialogală), iubire și creativitate, ceea ce-l și deosebește esențial de toate celelalte făpturi trupești. Condiția sa originară îl apropie mai degrabă de firea îngerească, dar cu o complexitate existențială specifică, pe care i-o conferă unitatea lui noo-psihosomatică, singulară în registrul creației divine. În om Dumnezeu nu-Și creează o jucărie, nici un sclav, nici o alteritate concurențială, ci – dincolo de orice necesitate, din preaplinul iubirii Sale – un prieten liber, un partener de dialog spiritual, chemat la contemplație și comuniune mistică, la înfiere harică și îndumnezeire (*théosis*). Omul este în același timp *la fel* și *în alt fel* decât Dumnezeu, zice Sf. Grigorie de Nyssa, nefiind nici străin de dumnezeire, dar nici copie inferioară a ei.

Ceea ce se poate afirma cu toată certitudinea este că fără această legătură a sa cu Dumnezeu omul nu poate fi gândit ca atare, că raportarea la absolut este conținută în esența ființei lui. "Omul este înfipt și fixat ființial în absolut" (B. Vîșeslavțev). Dar – precizează Părintele Stăniloae – "omul tinde spre Dumnezeu întrucât Dumnezeu e *absolut* și tinde spre absolut întrucât absolutul e Dumnezeu *personal*. Un absolut impersonal [ca în concepția indiană] nici nu e absolut cu adevărat. Iar un Dumnezeu personal care n-ar fi absolut, n-ar putea fi sursa deplin și etern satisfăcătoare a omului, n-ar asigura existența lui eternă și plenară într-o comuniune desăvârșită" (*Teologia dogmatică ortodoxă*, vol. 1, Editura Institutului Biblic..., București, 1978, p. 394).

Caracterul *personal* al divinității, care conferă prin "chip" și caracterul *personal* al omenității, ne ajută să înțelegem adecvat fundamentalul verset 27 din primul capitol al *Facerii*****. Nu este vorba că Dumnezeu ar fi o pluralitate divină în sens politeist, nici că el ar fi androgin sau în orice alt fel determinabil sexual, ci că este o ființă *personală* care dă "chipul" ei altei ființe *personale*. Mulți teologi (inclusiv Dumitru Stăniloae) se încumetă să vorbească despre o "de-o-ființime a umanului" în care se răsfrânge, *mutatis mutandis*, ceva din de-o-ființimea divinului. Așa cum Dumnezeu nu este unipersonal, ci în-treit, nici omul creat "după chipul" Său nu este unipersonal, ci în-doit: "după ☛

---

* Serie în care au apărut până acum: Răzvan Codrescu, *Teologia sexelor și Taina Nunții. O introducere ortodoxă în antropologia conjugală* (2002), Pr. Marc-Antoine Costa de Beauregard, *Teologia sexualității. Heterosexualitatea și homosexualitatea din perspectivă creștină* (2004) și Daniel Cornea, *Sexualitatea. O privire din tinda Bisericii* (2004).

** D-l Florin Buhuceanu bunăoară, liderul „Accept"-ului, intelectual altminteri nu lipsit de calități, a fost student teolog și ține, în frondă deschisă cu Biserica, să convingă la orice ocazie, prin *mass-media* sau prin conferințe publice, că homosexualitatea este nu doar îngăduită, ci chiar plăcută lui Dumnezeu! În fața unei astfel de atitudini, impasibile de ani întregi la toate evidențele credinței, îți vine până la urmă să-i răspunzi – neelegant – cu acel proverb românesc care spune că nu poți fi și cu ceva undeva, și cu sufletul în rai...

*** Homosexualilor le place – contravenind și în această privință concepției creștine despre om ca făptură liberă și responsabilă – să invoce o pretinsă „fatalitate genetică". Dar o „genă a homosexualității" nu s-a descoperit încă, iar argumentul fatalist cade, dincolo de orice alte considerente, în fața numeroaselor cazuri de homosexuali vindecați. Ca să nu mai spunem că, invocând astfel determinarea genetică, în chip de scuză universală, orice aberație comportamentală (inclusiv pornirile criminale) ar putea să pretindă legitimitate „naturală"!

**** "Și l-a făcut Dumnezeu pe om după chipul Său; după chipul lui Dumnezeu l-a făcut; bărbat și femeie i-a făcut".

chipul lui Dumnezeu l-a făcut; bărbat şi femeie i-a făcut". Nu diferenţierea sexuală se vrea subliniată aici, ci diferenţierea *personală*, care conţine *in nuce* (primul *eu* şi primul *tu* în unitatea fiinţială a lui *noi*), încă din zorii creaţiei, diversitatea indefinită a *persoanelor* în cadrul *omenităţii*.

Comentând chiar versetul care ne preocupă aici, Vladimir Lossky scrie: "Astfel, misterul singularului şi pluralului în om reflectă misterul singularului şi pluralului în Dumnezeu; aşa cum principiul personal în Dumnezeu cere ca natura cea una să se exprime în *diversitatea persoanelor*, la fel în omul creat după chipul lui Dumnezeu. Natura umană nu poate exista în posesiunea unei monade; ea cere nu singurătatea, ci comuniunea, sau diversitatea cea bună a iubirii" (*apud* D. Stăniloae, *op. cit.*, vol. 1, p. 403).

Aşadar, acest "mister al singularului şi al pluralului" dă cheia de înţelegere a locului de la care am pornit: Sfatul Treimic i-a hotărât şi i-a făcut pe ei *bărbat şi femeie* ca *pluralitate a umanului* – după modelul arhetipal al pluralităţii personale sau ipostatice a lui Dumnezeu Însuşi.

Cineva ar putea obiecta, însă, că pluralitatea ar fi putut primi o altă expresie decât cea sexuală. Aici, pe lângă observaţia că teologia n-are ca obiect de studiu eventualităţile ipotetice, ci datele consemnate prin Revelaţie, intervine, cu suficientă plauzibilitate, explicaţia celebră a Sf. Grigorie de Nyssa (împărtăşită şi de mulţi alţi Sf. Părinţi: Maxim Mărturisitorul, Ioan Damaschin, Simeon Noul Teolog etc.): în preştiinţa Lui, prevăzând căderea adusă de păcat, Dumnezeu a creat sexele, ca antidot relativ împotriva morţii, asigurând perpetuarea pe această cale a neamului omenesc după păcat, la rând cu celelalte organisme biologice sau animale. Diferenţierea sexuală (fără legătură cu arhetipul divin şi ţinând de ordinea creaţiei văzute) apare astfel ca fiind suprapusă *preventor* peste pluralitatea de tip personal ("chip" al arhetipului şi temei al ordinii spirituale) – şi deci secundară în plan ontologic faţă de aceasta.

Bărbatul (Adam) a fost făcut întâi, ca rădăcină a întregii umanităţi viitoare. Orice diferenţiere ulterioară – sexuală, personală, etnică – se afla potenţial în el, ca pădurea într-o sământă, urmând să se desfăşoare la vremea potrivită, în liniile de forţă ale "planului divin" (*sophia* necreată), dar şi cu aportul libertăţii personale ("liberul arbitru"). În virtutea analogiei cu "chipul" fiinţial al Creatorului, ca şi în virtutea acestei indefinite potenţialităţi multiplicator-diversificatoare, fiinţa umană a fost complinită din sine însăşi (Eva "dedusă" din "coasta" lui Adam), căci "nu este bine să fie omul singur", adică lipsit de o *alteritate* "pe potriva lui" (*Facerea* 2, 18), iar laolaltă bărbatul şi femeia (ipostasul *patern* şi ipostasul *matern* al uneia şi aceleiaşi umanităţi), încă dintru început, au primit de la Dumnezeu *binecuvântarea* (nu "porunca", cum greşit se învaţă îndeobşte, sub sugestia imperativului gramatical!) de *a creşte* şi de *a se înmulţi*, înstăpânindu-se *calitativ* asupra pământului (ceea ce va să zică: nu la concurenţă în sens numeric cu "dobitoacele", deşi primiseră şi acestea, mai înainte, aparent aceeaşi binecuvântare, şi nici în felul celor necugetătoare, ci prin asumarea responsabilă a unei demnităţi existenţiale de tip regal, în mod expres şi mai dinainte conferite în Sfatul de Taină al Sfintei Treimi – cf. *Facerea* 1, 26).

Cred că ar trebui evitată o confuzie care se face în mod curent, prin deducţie automată: cea între *sex* şi *sexualitate*. Sexul ţine de structura ontologică a omului ("bărbat şi femeie i-a făcut pe ei"), având desigur nu numai implicaţii materiale, ci şi profund spirituale, în vreme ce sexualitatea, în înţelesul biologic care i se dă după cădere şi după îmbrăcarea "hainelor de piele" (cf. *Facerea* 3, 21), este doar o întrebuinţare derivată şi conjuncturală a sexului, necesară în prezenţa păcatului, dar ne-necesară în absenţa lui.

Sexul există înaintea sexualităţii şi subzistă abolirii ei, marcând umanul în toată devenirea lui. Istoria sexualităţii nu este decât intervalul indefinit dintre *sexul fără sexualitate al condiţiei originare* (caracterizate prin castitatea "îngerească", prin goliciunea cea fără de ruşine) şi *sexul fără sexualitate al Împărăţiei finale* ("Că la înviere nici nu se însoară, nici nu se mărită, ci sunt ca îngerii lui Dumnezeu în cer" – *Matei* 22, 30). Rezultă limpede că moartea şi sexualitatea reprezintă "tovarăşii de drum" ai păcatului. Unde nu mai este păcat, nu mai este nici moarte ("Moarte, unde-ţi este boldul?" – *I Corinteni* 15, 55), nu mai este nici sexualitate ("...nici nu se însoară, nici nu se mărită..."). Moartea ne este vrăjmaşul cel mare, ce va fi ultimul nimicit (cf. *I Corinteni* 15, 26), temeiul acestei nimiciri fiind pus de Hristos, Cel ce „cu moartea pre moarte a călcat". Sexualitatea este un vrăjmaş mai puţin redutabil, ce poate fi înfrânt "din mers". Castitatea desăvârşită a vieţii lui Iisus ("Noul Adam") şi a Mariei ("Noua Evă") stă pildă şi chezăşie pentru această putinţă, experimentată din plin în asceza de tip monahal şi în realitatea lumesc-nelumească a sfinţeniei. Se aboleşte însă sexualitatea ca funcţie biologică, nu condiţia sexuată în sine. Nici înălţat la cer, Iisus, în omenitatea Lui, nu încetează de a fi *bărbat*, după cum, nici luată la cer, Maica Fecioară nu încetează să fie *femeie* – şi ca atare vor rămâne în veci. În starea monahală, fiecare persoană trăieşte castitatea în condiţia internă a sexului său. Iar la înviere, când tot sufletul îşi va recăpăta trupul aferent, fără de care omenitatea nu este deplină, trupurile acelea transfigurate nu vor înceta să fie structural ceea ce au fost, chiar dacă modificărilor calitative (cf. *I Corinteni* 15, 42-52) li s-ar putea adăuga, cum cred mulţi dintre Părinţi, şi anumite modificări morfologice (*cf.* D. Stăniloae, *Teologia dogmatică ortodoxă*, ed. cit., vol. 3, p. 403 şi urm.). De la Adam şi Eva până la sfârşitul veacurilor, ba şi în vecii vecilor, trăim, ne mântuim şi veşnicim fiecare *ca bărbat* sau *ca femeie*. Cuvântul apostolic de la *Galateni* 3, 28, că în Hristos "nu mai este parte bărbătească şi parte femeiască", nu trebuie înţeles ca anulare sau desfiinţare a împărţirii în sexe (aceasta nu rezultă ca atare din nici o spusă a lui Hristos şi din nici un alt loc biblic), ci ca *transcendere* a acestei împărţiri, adică – urmând celor spuse de Domnul la *Matei* 22, 30 – ca abolire a regimului sexual implicat de cădere ("însuratul", "măritişul", "cunoaşterea" trupească şi procreaţia biologică, "războiul sexelor"), redobândindu-se prin har "viaţa îngerească" şi unitatea ipostatică a firii noastre dintâi. Omul este chemat "să învingă" diviziunile creaţiei (Sf. Maxim Mărturisitorul), în sensul totalizării lor mistice, a acelei unificări în principiul suprem a tot ce există şi care este *Logos*-ul creator, "căci în El [în Hristos] a binevoit [Dumnezeu] să sălăşluiască toată plinătatea, şi prin El pe toate întru El să le împace, fie cele de pe pământ, fie cele din ceruri..." (*Coloseni* 1, 19-20; *cf.* şi *Efeseni* 1, 10).

Aşadar, din perspectivă pur eschatologică, sexualitatea trece, sexele rămân. Masculinul şi femininul sunt mărci eterne ale umanului, într-o complementaritate care depăşeşte conjuncturalul, „intervalul" condiţiei actuale, regăsindu-se pure în absolut, în comuniunea harică a veşnicei Împărăţii, anticipată ritual în Sfânta Taină a Cununiei, prin încununarea Mirelui şi Miresei – paradigmă solemnă a omenităţii îndumnezeite. În strălumina acestei paradigme, statornicite şi binecuvântate de Dumnezeu, homosexualul, în animalitatea lui netranscendentă şi goală de sens, refuzînd plinătatea ontologică şi mistică a Nunţii eikonice, îşi asumă condiţia unui avorton al firii omeneşti, aşa cum diavolul şi-a asumat, prin patosul discordanţei, condiţia de avorton al firii îngereşti.

Spre deosebire însă de îngerul căzut, omul, oricât de păcătoşit, mai păstrează – din mila lui Dumnezeu – o şansă de mântuire. Creştineşte vorbind, homosexualul este „fratele nostru bolnav". Şi noi, ceilalţi, bolim cu toţii de păcate mai mari sau mai mici, ca nişte biete fiinţe muritoare ce suntem, căci numai Fiul Omului „cel fără de moarte" a fost şi „singurul fără de păcat". Oare păcătoşi fiind, nu vom înţelege păcătosului? Sau nu vom ierta celui greşit, ca şi noi să năzuim iertarea Tatălui ceresc? Păcatul se cade să-l urâm, dar pe păcătos să-l iubim cu frăţească milă şi compasiune, desigur în nădejdea izbăvirii lui. Iar dacă nu răzbim cu sfatul, nici cu fapta binevoitoare, atunci să stăruim a ne ruga pentru „fratele nostru bolnav", căci ce nu e cu putinţă oamenilor, e cu putinţă lui Dumnezeu, Cel ce „nu vrea moartea păcătosului, ci îndreptarea lui".

V-aţi rugat vreodată pentru un homosexual?

LUMINIŢA DE LA CAPĂTUL TUNELULUI ?

Luminiţa Solcan

Fratele Roger

Trei crime consecutive, petrecute toate în spaţiul religios, au şocat anul acesta lumea românească, deteriorînd şi mai mult imaginea României pe mapamond: crima de la Petru-Vodă (comisă chiar în ziua praznicului Sfinţilor Împăraţi Constantin şi Elena), accidentul tragic de la Tanacu (chiar dacă acolo n-a existat intenţionalitate criminală) şi crima mai recentă de la Taizé (teribil export de criminalitate românească). De la mineriade încoace, s-ar zice că noi n-am făcut decît să confirmăm, în ochii unei Europe după care strigăm ca oltenii la prune tîrzii, „miturile" proaste colportate pe seama noastră de-a lungul istoriei: că am fi urmaşi ai „tîlharilor Romei" (cu care Traian ar fi colonizat Dacia barbară) şi ţara lui Dracula (*Draculaland*), plină dacă nu de vampiri propriu-zişi, în orice caz de monştri „vampirizaţi"! Privind cu o anume iresponsabilă detaşare monstruozităţile curente din jurul nostru, ne-am tot îmbătat cu formule consolatoare, printre care şi supralicitata metaforă a „luminiţei de la capătul tunelului". Iată însă că, tot bîjbîind nevertebraţi prin „tunelul" unei nesfârşite „tranziţii", în loc să ne apropiem, parcă ne tot îndepărtăm de liman, iar „luminiţa" finală – mai degrabă presupusă decît întrevăzută – se dovedeşte un fel de fantasmă compensatorie, dacă nu cumva chiar falsa strălucire amăgitoare a diavolului naţional deghizat în veşmânt de lumină...

Pînă la proba contrarie, „luminiţa" noastră de la capătul a 15 ani de „tranziţie" acefală pare a fi psihopata ieşeancă Luminiţa Solcan, intelectuală de 36 de ani şi mai veche clientă a Socolei (pe unde trecuse – *nota bene* – şi asasinul de la Petru-Vodă), care luna trecută, chiar în timpul unei slujbe de seară, l-a înjunghiat de trei ori în gît pe Fratele Roger (90 de ani, elveţian de origine), pastorul protestant care întemeiase în anii războiului şi condusese cu certă harismă mişcarea de Reconciliere pancreştină de la Taizé (Franţa), puternic susţinută de tineretul creştin de pretutindeni.

Probabil că dacă ucigaşa nu ar fi fost de confesiune catolică, ci ortodoxă, furtuna mediatică ar fi fost încă şi mai mare (cum a fost cea dezlănţuită în jurul „cazului Tanacu", unde totuşi nimeni n-a băgat cuţitul în nimeni). Ca români însă, în ochii străinătăţii, rămînem egal de monstruoşi, adevărată „spaimă a Estului sălbatic", iar scuza disperată că de fiecare dată ar fi fost vorba de nişte psihopaţi nu poate anula întrebarea: de ce tocmai nebunii *noştri*?

(V.A.M.)

RUSIA ŞI ISPITA MESIANICĂ

religie şi ideologie (18)

partea a treia: *PROFEŢII*

CAPITOLUL VII

SFÂRŞITUL UNUI MIT. CĂDEREA IMPERIULUI COMUNIST ŞI RENAŞTEREA NAŢIONALISMULUI RUS

Motto: "Oricine a ridicat sabia Cezarului s-a răzvrătit deja împotriva lui Hristos"
(Nikolai Berdiaev)

Revoluţia din anul 1917 a însemnat, pentru sute de milioane de oameni, *o adevărată coborâre în infern*. Planificarea a luat locul proniei divine, iar "lumina de la Răsărit", preluând simbolistica Babilonului, a fost *împărăţia tenebrelor*. Ierusalimul răsturnat. Legenda Babilonului s-a realizat într-o tragedie. Comunismul a fost cu siguranţă un Babilon *utopic*, care a păcălit un tineret credul, ce privea spre Rusia ca spre statul unde s-a născut din nou Mântuitorul **(1)**. Numai că *visul comunist* s-a dovedit a fi coşmarul celor peste un miliard de oameni care au trăit (şi mai trăiesc pe alocuri) experienţa comunistă, sau fatalele ei urmări. Imperialismul comunist, *moştenitor al ideii de imperialism universal*, a fost ultimul şi cel mai monstruos, căci s-a întins asupra unei mari părţi a lumii. "Lumina de la Răsărit" a însemnat modelul ideal care trebuia urmat, iar "sateliţii" comunişti – laboratorul pregătitor al "Omului Nou". Două generaţii au privit către această falsă lumină, uneori cu teamă, alteori cu veneraţie, dar absolut toţi cu conştiinţele mutilate şi cu libertatea răpită. Crescuţi în ură şi orbire, cu imaginea şi ameninţarea gropilor comune, canalelor şi închisorilor, hibrizii umani aparţinând acestor generaţii au învăţat să supravieţuiască, uitând însă să trăiască. O dată încălcat dreptul divin la viaţă, visul comunist nu mai poate avea nici o justificare morală.

Datoria noastră este să uităm – aceasta pare a fi sintagma tuturor celor care au ieşit din întuneric. Căderea imperiului comunist a dus şi el la prăbuşirea unui mit. Evident, Rusia nu mai putea privi către sine ca spre un *popor ales*. Prin cunoaşterea întunericului, Rusia şi-a pierdut vocaţia mesianică. Încă un Alexandr Soljeniţîn afirma că Rusia trebuia să renunţe le orice mesianism, iar Radu Negrea, în postfaţa cărţii *Căderea imperiului comunist*, afirma că *numai căinţa şi pedeapsa dreaptă sunt drumul mântuirii*.

Berdiaev, reprezentantul noii conştiinţe religioase, se exprimă în aceeaşi termeni faţă de mitul celei de-a Treia Rome, pe care-l consideră responsabil pentru falsificarea atâtor conştiinţe. *Cea de-a Treia Romă, în Rusia, a atins o expresie monstruoasă, a arătat un exemplu de batjocorire a poruncii dumnezeieşti* **(2)**.

Acestea sunt glasurile umilinţei şi pocăinţei rostite de *exilul ruasesc*; este, în fond, aceeaşi conştiinţă a eşecului pe care o găsim şi la poporul evreu. Mesianismul, întrupat în rândul "poporului ales", a întâlnit ispitele istoriei şi nu a reuşit să supravieţuiască într-o formă pură. Ruşii, ca şi evreii, nu au rezistat ispitelor formalismului şi birocraţiei, naţionalismului, autoritarismului, dar în special ispitei *ideologice*. Ispita începe printr-o provocare. O dată acceptată de conştiinţa unei *inteligheniţii*, drumul spre ideologie este scurt. Ideologia devine despotică. În bolşevism, ideologia a denaturat Adevărul, înlocuit cu Marea Minciună a echităţii şi egalităţii colective, în numele "Omului Nou", devenit sieşi Dumnezeu. Şi chiar dacă imperiul comunist se destramă, ideologia supravieţuieşte sub o formă mentală mai greu de demascat şi de alungat; de aceea este nevoie de o primenire intelectuală, de o nouă conştiinţă care să echivaleze cu un purgatoriu, necesar pentru mântuirea sufletului rus.

Totul începe prin căinţă şi rugăciune; iar Rusia are nevoie de ambele. Dacă ea nu mai poate urma destinul mesianic, poate, în schimb, să renască spiritual, să ucidă ideologia, să înveţe şi să uite şi să se regăsească pe sine printr-un nou act creator.

*

Comunismul a dus pe patul de moarte marea naţiune rusă. Rusia a devenit doar o naţiune *generică*, în realitate chipul ei pierzându-se în imperialismul comunist. De aceea, era normal ca, pe fondul destrămării vechiului bolşevism, să se pună problema *naţiunii ruse*. În faţa statalismului distrugător, apare ca reacţie imediată încercarea readucerii demnităţii unui popor *umilit* istoric, prin susţinerea tradiţiei culturale ruseşti.

Mişcările actuale de dreapta, precum şi susţinătorii culturii ruse din Occident readuc în prim-plan idei *bizantine*, neobizantine sau panslaviste, deopotrivă opuse atât comunismului, cât şi altor forme de imperialism *naţional*.

Ideile de revigorare naţională s-au afirmat în Rusia mai ales în timpul *comunismului reformat* şi continuă să preocupe clasa politică actuală din Rusia, cât şi pe unii oameni de cultură ruşim în frunte cu liderul acestora, Soljeniţîn **(3)**. Nu ne interesează reacţiile şovine ale neo-naţionalismului rus, ci, în primul rând, previziunile referitoare la viitorul Rusiei.

Aici trebuie să precizăm că atât naţionalismul oficial, cât şi cel clandestin exaltă măreţia poporului rus şi misiunea sa istorică. Pe de altă parte, se militează împotriva cosmopolitismului, a internaţionalismului de tip masonic, a sionismului extremist. *Nu internaţionalismul sau liberalismul occidental pot permite renaşterea naţională, ci numai concentrarea asupra misiunii universale a Rusiei în continuitatea sa istorică, de la Vladimir până în zilele noastre* **(4)**. În această viziune, Rusia este chemată din nou să devină conducătoarea lumii viitoare. De aici apare şi necesitatea absolută de a izola naţiunea rusă de Occidentul "moribund". Ideile lui Leontiev, atât de puţin apreciate înainte de revoluţie, încep să fie cunoscute şi reabilitate. De asemenea, ortodoxismul, ca o fracţiune a exaltării naţionaliste, precum şi ideea despre adevărul religios special, al poporului rus, *purtător de Dumnezeu*, stau sub influenţa mesianismului exclusivist al lui Dostoievski.

Soljeniţîn şi discipolii săi, cred că reîntoarcerea reală la tradiţia creştină ortodoxă, opusă regimului sovietic, poate duce Rusia la renaşterea mult aşteptată. Aici este vorba în special de tradiţionalismul creştin opus oricărei forme de naţionalism creştin. Este evident că, în condiţiile actuale, când asistăm la dezagreagarea doctrinei marxist-leniniste în Rusia, o renaştere a naţionalismului – excepţie făcând poate tradiţionalismul ortodox a lui Soljeniţîn – poate avea aceleaşi consecinţe ca naţionalismul rusesc din secolul al XIX-lea, care a sfârşit prin a îmbrăţişa doctrina bolşevică. Ideea aceasta, expusă de A. Ianov şi alţi emigranţi care au avertizat asupra pericolului îmbinării naţionalismului cu leninismul actual, apare cu atât mai firească cu cât constatăm o creştere excesivă a agresivităţii de factură naţionalist-imperialistă a *puterii sovietice* (cazul Transnistriei şi mai nou, al Ceceniei). Izolarea rusească în numele naţionalismului – opus liberalismului democratic – poate însemna moartea unei naţiuni. Ispita principală nu vine din Occident, ci din chiar structurile politice ruseşti. Ideologia distrugerii trebuie să fie înlocuită cu revenirea la fondul slavo-bizantin al culturii ruse, în care îşi are originea arta ortodoxă şi literatura rusă, fără ca prin aceasta să se izoleze fatal de Occident.

Cultura rusă nu mai poate supravieţui încă unei ideologii – cea naţionalistă. În fond, cea mai firească atitudine ar fi renunţarea la misiunea istorică, la mitul de nou "popor ales". Sfârşitul acestui mit – care nu mai poate supravieţui astăzi, într-o lume demitizată, decât sub forma naţionalismului, şi aici Soljeniţîn are dreptate – ar însemna sfârşitul *Rusiei bolnave*.

ÎN LOC DE ÎNCHEIERE

Mesianismul rus a eşuat acolo unde locul său a fost luat de ideologie, adică o dată cu doctrina panslavistă. Poate că, în aceeaşi măsură, deschiderea bruscă şi nepregătită către "Occidentul civilizator", care a permis pătrunderea ideilor marxiste, precum şi a celor anarhice şi revoluţionare, constituie o altă cauză a eşecului mesiansmului rus. Acelaşi spirit *fariseic* a fost introdus în Rusia o dată cu acceptarea ispitei *occidentale* ca şi în cazul evreilor.

O altă cauză a eşecului mesianismului rus ar fi şi afirmarea *împărăţiei pământeşti* în numele statalităţii bizantine, în care identificăm spiritul *Marelui Inchizitor*. Iată ce spune acesta: *Noi am primit de la el* [de la diavol – n. n.] *Roma şi spada Cezarului, declarându-ne stăpânitorii pământului, singurii lui împăraţi*, ***deşi nici până în ziua de astăzi n-am apucat să ne desăvârşim lucrarea începută***. Dostoievski nu a mai trăit să vadă *desăvârşirea lucrării;* pe de altă parte, nici el nu a putut rezista ispitei *autorităţii*. *Monarhia universală* s-a înfăptuit însă nu în spirit teocratic, ci în afara lui Dumnezeu, prin comunismul utopic şi ateu.

Nu putem încheia fără a justifica într-un fel Rusia lui Dostoievski, care s-a vrut a fi *sfântă* sau *cerească*: *Un popor mare, când vrea să se păstreze multă vreme în viaţă, trebuie să creadă că numai în el singur zace mântuirea lumii, trebuie să creadă că el trăieşte pentru ca să treacă în fruntea popoarelor, să şi le încorporeze ca o unitate şi să le conducă într-un corp unitar spre ţelul care le este tuturor hotărât* **(5)**.

Şi-a pierdut oare Rusia vocaţia mesianică? Mai poate ea supravieţui fără instinctul cultural de putere? Viitorul ne va aduce cu siguranţă răspunsul aşteptat de toţi.

Bogdan SILION

1. Radu Negrea, postfaţă la Soljeniţîn, *Căderea imperiului comunist*, Ed. Rampa şi Ecranul, 1991.
2. În *Noua conştiinţă religioasă şi societatea*, apărută în 1907.
3. Mai trebuie aici amintiţi Bondarev, Astafiev sau Belov.
4. Aldo Ferarri, *A Treia Romă. Renaşterea naţionalismului rus. Introducere în gândirea lui Leontiev*, Ed. Anastasia, 1999, p. 65 (despre documentele Frontului Naţional Patriotic *Pamjati*).
5. F. M. Dostoievski, *Jurnal de scriitor*, vol. II, ed. cit., p. 86.

LAMURA CONSTIINȚEI CREȘTINE ROMÂNEȘTI

Prea Cucernici Părinți, stimați prieteni,

Sunt medic psihiatru și fostă deținută politic. Vin de câțiva ani la parastasul de comemorare a luptătorilor căzuți în munți și deseori m-am întrebat: cine au fost de fapt acești oameni? Care a fost structura lor interioară și motivația reală a gestului lor, mai ales după ce am auzit pronunțându-se: „Au fugit ca să-și apere pielea, mai bine rămâneau acasă!".

Iată însă că prin intermediul turnătorilor din celulă, ale căror declarații zeloase au fost cu grijă păstrate în dosarele Securității, constituind volumul IV al cărții *Brazii se frâng, dar nu se îndoiesc*, mi s-a revelat portretul lor, mai exact sufletul lor concentrat în ultimele gânduri înainte de moarte. Așa i-am cunoscut pe acești oameni, care, „lăsând toate ale lor", au urmat chemarea către sacrificiu.

În felul acesta l-am „întâlnit" pe Hașu Gheorghe în cele spuse tovarășului turnător din celulă: „Pot să-mi facă ce vor, să mă umfle și să mă facă pastramă, dar din ce sunt nu dau nici un milimetru!". Astăzi cine ar mai rosti asemenea cuvinte?

Cât de cutremurătoare și profetice au fost cuvintele lui Hașu Laurean când a rostit, în 1955, că „nu se așteaptă la nimic bun nici în cazul unor alegeri libere. Putregaiul este mult mai adânc la noi în țară". Iar în cei 50 de ani scurși de atunci a avut timp să crească... Un profund clarvăzător, despre care turnătorul Virgil Onițiu relata: „Hașu Laurean este mistic profund, se roagă permanent, fie culcat, fie plimbându-se. Victoria comunismului o vede ca pe o pedeapsă a lui Dumnezeu". Care, din păcate, nu a încetat nici în prezent...

Motivația gestului lor, atât de neînțeles pentru noi, cei de azi, care suntem reduși numai la bunăstarea și profitul material, ni-l mărturisește Hașu Gheorghe: „De aceea am plecat în pădure. Știam că acolo sunt oameni adevărați, care știau să lupte pentru adevăr". Mai există oare așa ceva în prezent?

Gheorghe Hașu   Laurean Hașu

Informatorul Duță Marin ni-l conturează pe Metea Victor în același registru (care se vrea acuzator): „El consideră că în viitor nu politica va rezolva problemele neamului nostru, ci credința în Dumnezeu. În afară de credință, totul este deșertăciune"; sunt cuvintele celui care urma să fie executat. Ei – ne transmite peste ani același informator Duță Marin – aveau un ideal bine fixat pentru care luptau, un program și o activitate deosebit de morală.

Dar esența trăirii acestor oameni am găsit-o în testamentul lor păstrat tot în arhivele Securității, din care extrag: „Exiști în măsura în care iubești și te înalți în măsura în care te jertfești pentru această iubire". Și mai departe: „... Și mai ales am simțit în ceasurile negre mâna lui Dumnezeu, atunci când slabele noastre puteri omenești ne-ar fi dus la moarte și deznădejde. Aici, pe crestele munților, am simțit cuvintele Domnului, Care ne-a spus că fără El nu putem face nimic. Și noi, prin suferința noastră, am învățat să-L iubim. Căci până nu vei suferi tu însuți măcar o palmă sau o înjurătură pe nedrept, până atunci nu vei înțelege drama de pe Golgota".

Închei cu un extras dintr-un cuvânt rostit la căpătâiul unui suflet mare ajuns la ultimul lui drum: „Dacă ești onest și sincer cu tine până la capăt, vei constata că nu găsești nici un paravan după care să-ți ascunzi micimea și slăbiciunile, nici o scuză sau circumstanță atenuantă. Pentru că ei au trăit în aceleași vremuri cu tine, dar ei au îndrăznit și și-au asumat riscul și jertfa. Atunci îți dai seama că despre asemenea oameni trebuie să vorbești altfel decât despre cei mulți și comuni: ca despre eroi și despre sfinți".

Dumnezeu să-i odihnească în pace.

Dr. Galina RĂDULEANU

(Cuvânt de cinstire ținut la parastasul luptătorilor anticomuniști din munți, la Mănăstirea de la Sâmbăta de Sus, în ziua de 24 iulie a acestui an)

✝ OLIMPIU BORZEA

Ne-a părăsit, trecând în lumea drepților, la 12 august 2005, profesorul Olimpiu Istrate Borzea.

S-a născut dintr-o familie de harnici gospodari în comuna Viștea de Jos, jud. Făgăraș, în urmă cu 84 de ani. Și-a început studiile în comuna natală, absolvind Gimnaziul de Arte și Meserii, apoi frecventează Liceul „Radu Negru" din Făgăraș, Școala Normală din Sibiu și 2 ani la Facultatea de Teologie din Timișoara, fiind eliminat pentru concepția sa politică de dreapta. A urmat și a terminat apoi Facultatea de Litere din Cluj, devenind profesor de limba și literatura română. A absolvit de asemenea, după doi ani de instruire și școlarizare, Școala Militară de Ofițeri de la Câmpulung Muscel.

A funcționat ca profesor în comuna natală Viștea de Jos, în Viștea de Sus și în Drăguș. A participat ca ofițer, ajungând la gradul de maior, la campania din Răsărit, fiind rănit la un picior și decorat pentru fapte de eroism. Din adolescență, plecat la școală, s-a format în Frățiile de Cruce, școala care a dat puternice personalități țării, capabile să se jertfească pentru idealul suprem: făurirea unei țări „ca soarele sfânt de pe cer".

În cuvântul de adio rostit la căpătâiul vrednicului camarad de crez și de luptă din adolescența sa făgărășeană, Ion Gavrilă Ogoranu, printre lacrimi, a menționat ca Olimpiu Borzea jertfea zilnic energie și tot ce-i aparținea, așa cum a făcut și în susținerea luptătorilor anticomuniști din Munții Făgărașului. Și-a transformat casa și gospodăria în sediu de ajutorare și informare a luptătorilor despre ce se pregătește și petrece în țară. Semn de mărturisire creștină este găzduirea luptătorilor aflați în dificultate, asigurându-le și asistență medicală și spirituală (așa cum a procedat în cazul rănitului Remus Sofonea, căruia i-a adus preot care l-a spovedit și împărtășit) și în final înmormântarea creștinească în grădina gospodăriei. Fără jertfele lui Olimpiu, a subliniat camaradul de crez Ion Gavrilă, rezistența din Munții Făgărașului nu ar fi fost posibilă.

Arestat în anul 1955, torturat și condamnat la moarte prin împușcare de Tribunalul Militar Cluj,

a fost dus de câteva ori la Jilava pentru a fi executat. Credința în Dumnezeu, rugăciunile lui, ale familiei, ale celor ce l-au cunoscut, ale călugărilor de la Mănăstirea Sâmbăta au fost bine primite de Dumnezeu, comutându-i-se pedeapsa în muncă silnică pe viață.

Întors în sânul familiei în 1964, a întâmpinat multe greutăți și obstacole în asigurarea existenței lui și a familiei, care avea în componență bătrâni și doi copii minori. Preocuparea de educare religios-morală, cu dragoste față de țară și Biserică, i-au adus mulțumire la anii bătrâneții, având mulți nepoți.

Slujba de prohodire a fost oficiată, în curtea casei din Viștea, de un sobor de preoți: Preot Arhimandrit Teofil Părăian, de la Mănăstirea Brâncoveanu – Sâmbăta de Sus; Preot paroh al Bisericii din Viștea, Naftanailă Ioan; Preot pensionar Gheorghe Bogdan, fost deținut politic, originar din Arpașul de Jos, Făgăraș, membru AFDPR Sibiu; Preot Nicolae Godeanu din Merghindeal; Preot Ciprian Balba din Todorița Făgărașului. În cortegiul funerar s-au aflat, pe lângă localnici, și delegați ai AFDPR Brașov, Făgăraș, Sibiu, precum și ai veteranilor de război din Brașov și Făgăraș. Au cuvântat preoții Teofil Părăian, Naftanailă Ioan, Gheorghe Bogdan, eroul Ion Gavrilă și reprezentantul veteranilor de război, evocându-se demnitatea și tăria de caracter a lui Olimpiu Borzea – figură exponențială a vredniciei creștine românești.

Dumnezeu să-l odihnească în ceata drepților.

Pr. Gheorghe BOGDAN

PROFESORUL VASILE HANU UN SECOL DE VIAȚĂ

Duminică 28 şi luni 29 august 2005, la iniţiativa AFDPR Mediaş, a fost sărbătorit, atât de familie, cât şi de camarazii săi de suferinţă, prof. Vasile Hanu, veteran al închisorilor politice, cu prilejul împlinirii venerabilei vârste de 100 de ani.

Tot duminică, la Biserica greco-catolică din Mediaş, a avut loc şi slujba oficiată întru cinstirea memoriei celor decedaţi în închisorile politice şi în lagărele de muncă forţată ale regimului comunist. În predica ţinută de preotul Gh. Bogdan din Sibiu, pe lângă comemorarea celor morţi, a fost elogiat şi prof. Vasile Hanu, ca vrednic cetăţean de mare onoare al oraşului Mediaş. Au fost prezente şi autorităţile locale, în frunte cu primarul oraşului.

Prof. Vasile Hanu s-a născut la 29 august 1905, în comuna Cacova (azi: Livezile), jud. Alba, fiind al treilea din cei nouă copii ai ţăranilor Iacob şi Palaghia Hanu.

La vârsta de 7 ani a fost dus la Aiud, ca să urmeze şcoala primară ungurească, pentru că atunci era recomandabil să cunoşti limba statului maghiar, dacă aveai de gând să devii altceva decât ţăran. În anul 1916 după terminarea celor patru clase primare, în plin război, mama sa – tatăl său fiind pe front – îl înscrie la Liceul "Sf. Vasile" din Blaj, obţinând o bursă din fondul "Mitropolit Alexandru Şterca-Şuluţiu", fiind tot timpul liceului un elev eminent.

Cu ocazia examenului de bacalaureat din 1924, în faţa profesorilor şi al asistenţei, tânărul absolvent Vasile Hanu, în cuvântul rostit ca şef de promoţie, a spus următoarele: "Nu ştiu în ce măsură aţi fost mulţumiţi de cunoştinţele ce am arătat că posedăm cu ocazia acestui ultim examen, dar vă asigur că noi, elevii Blajului, ducem cu noi în viaţă dragostea de neam şi de Dumnezeu pe care ne-am însuşit-o pe băncile acestui liceu".

De-a lungul anilor ce au urmat Vasile Hanu şi-a respectat cu sfinţenie acest legământ. În toamna anului 1924 se înscrie la Facultatea de Litere şi Filosofie a Universităţii din Cluj, unde i-a avut ca profesori pe Gh. Bogdan-Duică, Sextil Puşcariu, Ioan Lupaş şi Virgil Bărbat, acesta din urmă cooptându-l pe postul de corector al ziarului *Naţiunea*. În 1928 şi-a luat licenţa în Litere şi Filosofie.

Au urmat anii de activitate profesorală şi educaţională a tinerilor români la diferite licee din Ardeal. În acei ani şi-a

început şi activitatea în rândurile "Legiunii Arhanghelul Mihail", fapt pentru care în 1933 este întemniţat la Jilava, alături de alţi membri ai Legiunii. Tot pentru această activitate, în anul 1938 este din nou internat în lagăr, având totuşi mare noroc că a scăpat de masacrele din toamna lui 1939.

Datorită calităţilor sale, în anii 1940-1941 este numit prefect de Cluj-Turda. Dar după evenimentele din ianuarie 1941 este nevoit să părăsească ţara, refugiindu-se în Germania, unde stă internat, ca atâţia alţi legionari, în lagărul de la Buchenwald. După 23 august 1944 este eliberat din lagăr şi, pentru a-şi asigura traiul zilnic, se angajează ca muncitor la un fermier german.

Însă dorul de ai săi şi de ţară îl determină să se întoarcă acasă în toamna anului 1944. Intră, ca atâţia alţii, într-o relativă legalitate, până în mai 1948, când este arestat împreună cu miile de legionari şi condamnat la ani grei de detenţie, pe care îi execută în diverse închisori şi lagăre de muncă, până în 1964.

În toată această perioadă, lângă Vasile Hanu s-a aflat vrednica sa soţie, care, ca o adevărată Penelopă, l-a aşteptat cu demnitate timp de 16 ani.

Ca figură reprezentativă a Mişcării Legionare, Vasile Hanu, eminentul elev, student şi profesor, nu mai are dreptul să-şi profeseze nobila sa meserie, căreia i se dedicase cu abnegaţie şi dragoste, ci este nevoit să lucreze ca muncitor fochist la Gaz Metan din Mediaş, până la pensionare.

După 1989, începe să-şi aştearnă pe hârtie ideile şi gândurile sale, în următoarele cărţi publicate: *Românismul integral*, *Confesiune*, *Tradiţia romană*, şi – în manuscris – cartea *Participare* (ce-şi aşteaptă, cu răbdare centenară, viitorul editor).

În urmă cu câţiva ani, nepreţuita sa soţie l-a părăsit, trecând la cele veşnice. De atunci, neavând copii, este îngrijit cu mare dragoste de cumnata sa şi de o nepoată.

Astăzi, la 100 de ani împliniţi, prof. Vasile Hanu îşi duce traiul în modestul său apartament din Mediaş, gârbovit de mulţimea suferinţelor fizice, dar cu mintea lucidă şi cu o memorie de-a dreptul fenomenală.

Care este misterul acestei longevităţi? Desigur, numai credinţa în Dumnezeu, care l-a ajutat să le rabde creştineşte pe toate, păstrându-şi desăvârşita linişte sufletească şi înţelepciune, cu conştiinţa împăcată a datoriei împlinite faţă de Dumnezeu şi de neam. Viaţa zbuciumată a prof. Vasile Hanu poate fi, astfel, un exemplu nepreţuit pentru generaţiile prezente şi viitoare.

La mulţi şi fericiţi ani, Domnule Profesor!

Ilie **BERGHEZAN**
AFDPR Sibiu

RĂZVAN CODRESCU: O CRONICĂ A VORBELOR PROASTE

DELIRÂND DESPRE TANACU

Accidentul nefericit de la Tanacu a fost transformat încă din capul locului, de o presă descreştinată, într-un adevărat roman de groază. Neduşi la biserică, necum la mănăstire, ziariştii au comis gafe incredibile, nu doar prin exagerările incriminatoare, ci şi prin limbajul adeseori inadecvat. Dacă lipsa de educaţie religioasă le-a putut fi o scuză în prima fază a scandalului (deşi un adevărat profesionist al presei se informează măcar minimal asupra realităţilor pe care le abordează), nici o scuză nu mai încape astăzi, după ce subiectul a fost discutat şi răsdiscutat, făcându-se toate precizările de cuviinţă, pe care numai un autist mai poate să le ignore. Când constaţi, după atâta timp şi după atâta mediatizare, că numeroşi ziarişti, chiar de la cotidiene şi posturi de televiziune centrale, continuă să repete cu seninătate aceleaşi gafe iniţiale, nu poţi să nu te întrebi: aceşti trepăduşi ai condeiului sunt idioţi sau sunt de rea-credinţă? Căci nu poate fi decât oligofrenie sau abjecţie să continui, ba încă plin de morgă, să-i spui nefericitei Irina Cornici (Dumnezeu s-o odihnească) "măicuţa Irina", să zici c-a murit în urma unei "şedinţe de exorcism", să-l numeşti pe Daniel Corogeanu "stareţul criminal" sau să delirezi analfabet despre "beznele Evului Mediu"! Care "măicuţă", fraţilor, când şi "soră" e greu s-o numeşti, nefiind decât o biată copilă pripăşită de câteva săptămâni pe lângă mănăstire?! Care "stareţ", când faptele s-au petrecut la o mănăstire de maici, unde nu poate fi vorba decât de duhovnic, şi pe a cărei stareţă toată lumea a văzut-o la televizor?! Care "criminal", când Justiţia nu numai că nu s-a pronunţat, dar l-a şi pus în libertate?! Cum adică "şedinţă de exorcism" (prin analogie tendenţioasă, desigur, cu aşa-numitele şedinţe de spiritism sau de magie), când practicile bisericeşti sunt tocmai opusul vrăjitoriei de orice fel, iar dezlegările sunt nişte rugăciuni tipizate care se rostesc în văzul şi auzul lumii, fără nimic ocult?! Şi cum să mai vorbeşti de "Evul Mediu întunecat" (sintagmă mistificatoare lansată de ateismul iluminist şi supralicitată mai târziu de ateismul marxist), când, în ultimele luni, tocmai pe fondul acestui scandal, oameni avizaţi au explicat pe înţelesul tuturor că numai întunecată nu poate fi numită o epocă istorică ce a dat – sub semnul lui Hristos, Lumina lumii – atâtea valori spirituale şi artistice, de la opera Sfinţilor Părinţi ai Bisericii şi până la *Divina Comedie* a lui Dante Alighieri?!

Şi trebuie spus că cele amendate aici sunt numai câteva dintre "vorbele proaste" pe care pretinşii noştri "formatori de opinie" le colportează fără nici un scrupul moral, intelectual sau deontologic, dând astfel dreptate cui a spus, cu amară ironie, că dacă acuzaţii "trăiesc" în Evul Mediu, atunci în mod sigur acuzatorii lor "trăiesc" de-a dreptul în Antichitatea păgână!

"TRECEREA ÎN NEFIINȚĂ"

"A trecut în nefiinţă" a devenit o formulă curentă (şi resimţită aproape ca oficială) în mai toată presa românească, dar şi în toate anunţurile noastre mortuare. Zadarnic pare să se fi străduit regretatul Părinte Galeriu să deconspire cu toate prilejurile, după 1990, această expresie total necreştină, ajungând chiar să scrie redacţiilor marilor cotidiene şi posturi de televiziune, cu râvna propovăduitoare care îl caracteriza. Zadarnic pare să fi scris de curând pe această temă şi Părintele Arhim. Gavriil Stoica de la Sf. Mănăstire Zamfira, într-o revistă de mare tiraj cum este *Lumea credinţei*. Cum ne moare cineva, noi îl trecem în nefiinţă prin automatism verbal şi ne încăpăţânăm, ca sub puterea unei îndrăciri, să ignorăm toate amendamentele făcute pe această temă!

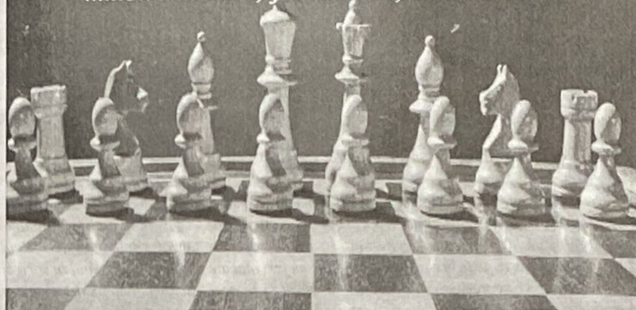
"A trecut în nefiinţă" este expresia verbală cea mai tristă şi mai obsesivă a unei gândiri descreştinate, care neagă înseşi bazele credinţei creştine în nemurirea sufletului şi în înviere. Căci "a trece în nefiinţă" înseamnă a dispărea total şi definitiv, a echivala moartea cu aneantizarea fiinţei, cu trecerea fatală de la un ceva trecător la un nimic veşnic. Cum se poate ca un popor care se pretinde 90% ortodox şi se laudă că e creştinat de aproape 2000 de ani, ba că şi înainte de creştinism a crezut în nemurire prin cultul lui Zalmoxis, să persiste cu cerbicie într-un asemenea mod de gândire şi exprimare de tip păgân şi chiar ateu, de la care nici cei mai influenţi învăţători ai lui nu reuşesc să îl abată?! Dacă trecem invariabil în nefiinţă, atunci la ce s-o mai fi întrupat şi-o mai fi înviat Mântuitorul, la ce ne-om mai pune problema raiului şi iadului, la ce ne-om mai pomeni morţii şi ne-om mai ruga pentru ei?!

Cu "trecerea în nefiinţă" se înrudesc de aproape şi alte două expresii creştineşte necugetate, şi tot atât de frecvente: "somn de veci" şi "loc de veci". Limbajul creştin îi numeşte pe cei morţi "adormiţi", dar în nici un caz nu poate fi vorba de un "somn veşnic" şi nici de un "loc de veci" aici pe pământ, căci atunci nu mai există nici înviere, nici judecată, nici viaţă veşnică, ci doar nefiinţa metaforizată prin somn şi mormânt!

Cum să vorbeşti despre aceste lucruri în termeni creştini? Nimic mai simplu pentru cineva căruia *îi pasă* şi care catadicseşte *să se gândească înainte de a vorbi*, căci limba pune, slavă Domnului, destule expresii la îndemână, chiar dincolo de banalele şi neutrele *a muri* şi *a răposa*: *a adormi întru Domnul*, *a se (stră)muta la cele veşnice*, *a se stinge din viaţa aceasta* (nu *din viaţă* în general!), *a trece dincolo* etc. "Locul de veci" e de fapt provizoriu *loc de odihnă*, iar în loc de "îşi doarme somnul de veci" se poate spune că *se odihneşte întru Domnul* (în aşteptarea obşteştii învieri şi a judecăţii de pe urmă). Dacă nu vorbim ce trebuie şi cum trebuie, ca nişte creştini botezaţi ce suntem, atunci nu limba e de vină, ci proasta noastră nărăvire, care-i semn al înstrăinării de Dumnezeu şi de noi înşine.

ŞAH LA REGE ... (19)

de Gabriel CONSTANTINESCU

Privind domnia lui Carol al II-lea cu amândoi ochii (iar nu numai cu ochiul stâng – o afecţiune oftalmologică întâlnită frecvent la istoricii de ieri şi de astăzi formaţi la şcoala materialismului dialectic şi istoric), istoricul Florin Constantiniu, autorul remarcabilei lucrări *O istorie sinceră a poporului român*, în capitolul intitulat "Suveranul dictator", este întru totul de acord cu Pamfil Şeicaru, care scria în 1953 în a *Istoria Partidelor Naţional, Ţărănist şi Naţional Ţărănist*: "Războiul între rege şi Garda de Fier începea. Din ianuarie 1938 şi până în ziua abdicării, toată acţiunea regelui a fost subordonată acestei lupte".

Congruenţa între obiectivitatea cu care Pamfil Şeicaru (ziaristul contemporan cu evenimentele despre care relatează) şi concluziile la care ajunge istoricul Florin Constantiniu (reconstituind faptele din documente şi mărturii, fără a le remodela pentru a servi unei anumite teze) reiese pregnant din fiecare pagină a lucrărilor menţionate mai sus. Sublinierea îngroşată a rolului nefast jucat de Elena Lupescu, ţiitoarea regelui (*nomen odiosum* pentru mai toţi istoricii care se apleacă asupra dictaturii regale), dar şi de celelalte personaje la fel de odioase, în frunte cu Armand Călinescu, care au constituit structura de rezistenţă a regimului discreţionar instaurat după lovitura de stat din februarie 1938, repreintă, atât la ziaristul Pamfil Şeicaru, cât şi la istoricul Florin Constantiniu, o dovadă în acest sens.

"În jurul mesei de joc de cărţi, în Aleea Vulpache, la Elena Lupescu – scria Pamfil Şeicaru –, se decidea programul de dezvoltare economică a ţării, nu încape nici o îndoială; că în aceeaşi casă se luau şi hotărârile politice, toată lumea o ştia". O realitate dezolantă pentru viitorul României, pe care Florin Constantiniu, cu autoritatea istoricului care slujeşte adevărul, o confirmă după o jumătate de veac, reconstituind atmosfera timpului: "... în România dictatura regală stătea sub semnul atotputerniciei Elenei Lupescu. Fascinaţia exercitată de ea asupra monarhului se desprinde şi din această însemnare aflată în jurnalul său din 21 mai 1938 [cu două zile înainte de deschiderea procesului în care Corneliu Z. Codreanu a fost condamnat la 10 ani de muncă silnică – n. n.]: «Ziua Dudui (sic!), pare mulţumită şi se plânge mai puţin de dureri. Doamne Dumnezeule, păzeşte-o, dă-i sănătate, alină starea ei de nervi, ca să pot fi şi eu liniştit (...) Doamne Dumnezeule, dă-i putere să reziste la vremurile grele ce se arată!». Timpurile grele la care se referă monarhul erau generate de confruntarea cu Garda de Fier şi de declanşarea crizei cehoslovace, ca urmare a acţiunilor germanilor din regiunea sudetă, vizând încorporarea ei la Reich, acţiuni ce beneficiau de încurajările şi sprijinul regimului nazist". Aşadar, un regim cu probleme grave atât în interior, cât şi în relaţiile externe.

În interior, confruntarea cu Mişcarea Legionară era departe de a fi luat sfârşit o dată cu întemniţarea conducătorului ei. Organizaţiile din teritoriu, intrate în subversivitate, continuau să activeze, iar conducătorii lor, sfidând măsurile draconice de represiune, contestau cu vehemenţă legitimitatea regimului de dictatură personală. Aţâţat de "atotputernica Elena Lupescu" şi rău sfătuit de "energicul Călinescu", Carol a procedat aidoma împăratului nebun din poveste, care, prezicându-i-se că îşi va pierde tronul în zori, la cântatul cocoşilor, a pus să se taie gâtul tuturor vestitorilor dimineţii din împărăţia sa.

La mai puţin de o lună de la condamnarea lui Corneliu Z. Codreanu, continuând îndeplinirea planului de lichidare a Mişcării Legionare, Tribunalul Militar al Corpului II Armată Bucureşti a condamnat la pedepse între 5 şi 9 ani de temniţă, pentru aceleaşi capete de acuzaţie pentru care fusese condamnat şi Căpitanul, alţi 19 fruntaşi ai Mişcării. Este vorba de nume de prestigiu din rândul conducătorilor naţionalismului românesc din anii interbelici: Alexandru Cantacuzino, Prof. Vasile Christescu, Ing. Gh. Clime, Alex. Christian-Tell, Gh. Istrate, Mihail Polihroniade, Dr. Paul Craja, Traian Cotigă, Bănică Dobre, Ing. Virgil Ionescu, Gh. Furdui, Dr. Şerban Milcoveanu, Niculae Totu, Radu Budişteanu, Gh. Apostolescu, Ing. Eugen Ionică, Ing. Serafim Aurel şi Pr. Georgescu-Edineţ.

Este însă greu să arunci în dosul gratiilor o întreagă generaţie de intelectuali hotărâţi să meargă până la sacrificiu pentru a-şi afirma crezul politic. Golurile create prin internarea şi condamnarea conducătorilor erau de îndată umplute cu elemente la fel de valoroase din rezerva de cadre de care dispunea Mişcarea Legionară. Aşa se face că, în ciuda necruţătoarei persecuţii dezlănţuite din ordinul Palatului de aparatul de represiune condus de ministrul de Interne Armand Călinescu, secondat de "călăul de profesiune Gavrilă Marinescu", omul de casă al Elenei Lupescu, Mişcarea Legionară nu a fost în nici un moment al "războiului între rege şi Garda de Fier" efectiv decapitată. O explicaţie pentru actele de sălbăticie, străine sufletului românesc, săvârşite de oamenii Siguranţei de câte ori reuşeau să captureze un fruntaş legionar aflat încă în libertate. Cazurile Dumitru Groza şi Iordache Nicoară, relatate de Nicolae Roşu în *Cronica unor violenţe politice*, sunt revelatoare în acest sens: "Dumitru Groza, şeful Corpului Muncitoresc Legionar, este arestat şi chinuit timp de 5 zile de poliţie, pentru a da relaţii asupra grupului pe care-l conducea. Iordache Nicoară, unul dintre intelectualii străluciţi ai Mişcării, care nu fusese găsit încă, este arestat şi schingiuit în beciurile Prefecturii de Poliţie Bucureşti. Rănit grav, este transportat fără nici o asistenţă medicală în lagărul de la Miercurea Ciuc".

Reacţiunea legionară la actele de samavolnicie ale unui regim corupt, al cărui singur scop era să se menţină la putere pentru a spolia ţara în voie, nu a depăşit linia autoimpusă prin declaraţia din 11 februarie 1938: "Lovitură de Stat nu voim să dăm". Această atitudine nu însemna însă nici resemnare şi nici renunţare la ţelurile fundamentale ale Mişcării. Conform liniei de conduită exprimate clar în aceeaşi declaraţie ("Suntem aruncaţi din raportul de Drept, în raportul de Forţă. Pe acesta însă noi nu-l primim"), Mişcarea Legionară şi-a concentrat activitatea spre două obiective, pe care le-a considerat de maximă importanţă în situaţia dată. Pe de o parte, organizarea formaţiunilor din teritoriu în condiţiile de ilegalitate în care fuseseră împinse de dictatura cuplului Carol-Lupescu; pe de altă parte, o susţinută campanie propagandistică de lămurire a românilor cu privire la dezastrul spre care aluneca ţara sub cârmuirea lui Carol şi a ţiitoarei sale. Câteva dintre evenimentele petrecute în această perioadă frământată au darul să surprindă atmosfera din ultimii ani ai domniei lui Carol al II-lea.

La Sibiu, în tipografia Oastei Domnului, se tipăreşte lucrarea *Adevărul în procesul lui Corneliu Z. Codreanu*. Considerându-se că s-a comis un atentat la adresa siguranţei Statului, tipografia a fost închisă şi personalul arestat şi condamnat. Măsură tardivă, căci cartea fusese răspândită deja pe tot întinsul ţării.

Au loc evadări spectaculoase. Comandantul legionar Vasile Silaghi evadează din lagărul de la Miercurea-Ciuc şi se refugiază în Germania. Prinţul Alexandru Cantacuzino şi Profesorul Vasile Christescu evadează în timp ce erau transportaţi dintr-un loc de detenţie în altul şi reuşesc să revină în Capitală, unde îşi continuă activitatea în subversivitate.

Printr-o scrisoare-manifest, i se aduce la cunoştinţă Patriarhului Miron Cristea, prim-ministrul României, schingiuirea sălbatică a fruntaşilor legionari Iordache Nicoară şi Dumitru Groza de către autorităţile guvernului pe care-l prezida.

În preajma Conferinţei de la München, mai mulţi fruntaşi legionari redactează un manifest prin care se reafirmă poziţia Mişcării în politica externă.

Profesorul Vasile Christescu trimite regelui Carol un memoriu-manifest, răspândit în toată ţara, prin care cerea: eliberarea Căpitanului şi încetarea prigoanei, punând problema responsabilităţilor în eventualitatea adâncirii conflictului între rege şi popor. (Memoriul a fost predat Palatului de Generalul Gh. Moruzi, una dintre cele mai respectate figuri ale Oştirii.)

Alexandru Cantacuzino lansează un manifest prin care cere revizuirea procesului Căpitanului.

Un grup de ofiţeri de rezervă, combatanţi în Războiul de Întregire a Neamului, adresează consilierilor egali un manifest prin care le impută neintervenţia faţă de nelegiuirile comise de Carol al II-lea şi le cere să-şi dea demisia.

La deschiderea anului şcolar la Universitatea din Cernăuţi, de faţă fiind rectorul, corpul profesoral şi ministrul Educaţiei Naţionale, Victor Iamandi, studentul Sebastian Mocanu cere eliberarea Căpitanului şi încetarea prigoanei. Sunt operate peste 70 de arestări în rândul studenţilor.

În noiembrie, un manifest-comunicat dat de conducerea legionară denunţă planul făcut de Armand Călinescu de a-l lichida pe Corneliu Z. Codreanu.

Îngrijorătoare pentru viitorul României nu era însă numai represiunea practicată împotriva contestatarilor dictaturii regale, ci şi lipsa de orizont a guvernului în politica externă. Acordul de la München, semnat la 30 septembrie 1938, a constituit actul de deces al Societăţii Naţiunilor şi începutul unui nou sistem de relaţii internaţionale, în cadrul căruia Germania avea un cuvânt greu de spus. "Regele Carol – scrie Pamfil Şeicaru – nu şi-a dat însă seama de situaţia tragică a României după München". Abia la 15 noiembrie, când "Mica Înţelegere" nu mai exista, iar întregul sistem de alianţe şi acorduri construit pe nisip de Nicolae Titulescu se prăbuşise, întreprinde o vizită oficială la Londra. "Trebuia – ne spune Andreas Hillgruber în lucrarea sa *Hitler, Regele Carol şi Mareşalul Antonescu* – să clarifice, în primul rând, în ce măsură se mai putea conta pe un interes politic al Marii Britanii faţă de ţările din sud-estul Europei".

După Londra, Carol a tatonat Parisul. "Dacă rezultatele convorbirilor de la Londra – ne spune acelaşi istoric german – au fost destul de modeste, vizita Regelui Carol la Paris, la 19 noiembrie 1938, nu s-a soldat decât cu ridicarea reciprocă a celor două misiuni la rang de ambasadă (...) Eşecul convorbirilor purtate la Londra şi Paris a făcut ca regele român să-şi învingă reticenţele ce le mai avea în privinţa convorbirilor cu Hitler (...) Întâlnirea dintre Regele Carol şi Hitler, care a avut loc la 24 noiembrie 1938 la Berghof şi la care au participat şi prinţul moştenitor Mihai şi ministrul Casei Regale Urdăreanu, se pare că nu a decurs prea favorabil, deşi Hitler şi-a primit oaspetele cu multă amabilitate..."

Epilogul acestui periplu prin principalele capitale europene ne este relatat de Mihail Sturdza în lucrarea sa *România şi sfârşitul Europei*: "La 28 Noiembrie Carol s-a reîntors în ţară. În noaptea chiar a reîntoarcerii sale a avut o lungă întrevedere cu Călinescu şi cu Gavrilă Marinescu, cărora le-a dat ordinele cuvenite. Douăzeci şi patru de ore mai târziu, în noaptea Sfântului Andrei, 29/30 Noiembrie 1938, Codreanu era asasinat în codri Tâncăbeştilor de către călăii Regelui".

Cum a prezentat Guvernul României, ţării şi lumii civilizate, acest odios asasinat, în care alături de Căpitan au fost ucişi şi 13 camarazi ai săi, ca şi adevărul mărturisit de înşişi

(continuare în pag. 14)

ŞAH LA REGE ...

(urmare din pag. 13)

făptaşii măcelului, il aflăm, în toată monstruozitatea lui, din documentele oficiale, pe care le reproducem în tocmai mai jos.

Comunicatul oficial al autorităţilor statului

În noaptea de 29-30 Noiembrie cr. s-a făcut un transfer de condamnaţi de la închisoarea R. Sărat la Bucureşti-Jilava. În dreptul pădurii ce corespunde km. 30 de pe şoseaua Ploieşti-Bucureşti, pe la orele 5, automobilele au fost atacate cu împuşcături de necunoscuţi care au dispărut şi în acel moment, transferaţii profitând de faptul că transportul se făcea în automobile Brek tip jandarmi, deschise şi pe timp de noapte cu ceaţă deasă, au sărit din maşini, îndreptându-se cu vădită intenţie de a dispare în pădure. Jandarmii, după somaţiile legale, au făcut uz de armă.

Au fost împuşcaţi: Corneliu Zelea Codreanu, condamnat la zece ani muncă silnică şi şase ani interdicţie, Constantinescu Nicolae, Caranica Ion, Belimace Doru, Caratănase Ion, Bozântan Iosif, Curcă Ştefan, Pele Ion, State Gr. Ion, Atanasiu Ion, Bogdan Gavri[illegible] Vlad Radu, condamnaţi la muncă silnică pe viaţă, G[illegible]rgescu Ştefan, Trandafir Ioan, condamnaţi la câte zece ani muncă silnică.

Atât parchetul militar al corpului II armată, pe teritoriul căruia s-a întâmplat cazul, cât şi parchetul civil, fiind înştiinţate, au venit la faţa locului şi au constatat în mod oficial moartea celor numiţi mai sus, de către medic, prin încheiere de proces-verbal.

Crucea ridicată în epocă la Jilava, unde au fost îngropaţi cei asasinaţi

A autorizat înmormântarea cadavrelor, rămânând mai departe în cercetarea cazului.

Comandamentul militar, după propunerea parchetului şi pentru motive de ordine publică, a aprobat ca înmormântarea să se facă la subcentrul militar Jilava, fapt ce s-a executat în dimineaţa zilei de 30 Noiembrie a.c. prin îngrijirea închisoarei militare Jilava.

30 Noiembrie 1938

Iată şi declaraţiile asasinilor la Comisia de Anchetă instituită de Înalta Curte de Casaţie la Bucureşti, în noiembrie 1940:

Declaraţia maiorului Dinulescu

Într-o zi am fost chemat de către fostul Preşedinte de Consiliu, Călinescu. În cabinetul lui de lucru se găsea şi Generalul Bengliu, comandantul Jandarmeriei. Călinescu mi-a declarat atunci că, pentru motive politice, Codreanu şi 13 adepţi ai lui trebuiau să fie ucişi; aceasta ar fi fost şi dorinţa Regelui. În ziua de 29 Noiembrie 1938, la orele 10 seara, Codreanu şi camarazii lui au fost scoşi din închisoarea de la Râmnicu-Sărat, unde erau închişi şi au fost puşi într-un camion. Legionarii au fost puşi în aşa fel ca să poată vedea numai înainte, fiind în acelaşi timp legaţi cu braţele la spate. Ei nu puteau face nici cea mai mică mişcare; erau chiar constrânşi să stea continuu cu capul în sus.

Înapoia fiecăruia din ei stătea câte un jandarm. Eu m-am aşezat lângă şofer. Se călătorea pe şoseaua dintre Ploieşti şi Bucureşti, când în zorii zilei de 30 Noiembrie, după ce am dat semnalul fixat, cu lanterna, jandarmii au scos din buzunare o sfoară (frânghie), pe care au strâns-o în jurul gâtului legionarului ce stătea în faţa fiecăruia dintre ei. În felul acesta, Codreanu şi cei 13 camarazi ai lui au fost sugrumaţi, în timp ce maşina îşi continua drumul în plină viteză. Puţin timp după aceea, am ajuns la Bucureşti, de unde ne-am îndreptat către fortul de la Jilava, în interiorul căruia era săpată, deja de trei zile, o groapă mare. După ce camionul a intrat în fort, asupra cadavrelor strangulaţi s-a tras – în urma ordinului primit de la Prim-procurorul militar, Col. Zeciu – câte un foc de revolver sau de puşcă; apoi un medic militar constată moartea tuturor legionarilor transportaţi de noi. Cadavrele au fost aruncate în groapă. Eu imediat am declarat celor 14 jandarmi că ceea ce făcuseră fusese dispus de către Curtea Marţială şi că a fost o datorie patriotică importantă.

Certificatele de moarte se confecţionaseră la Jilava de către Colonelul de la Curtea militară Zeciu, Locotenent-Colonel Dumitru şi de Primul Comisar Regal, Colonel Pascu.

S-a aruncat pământ în groapă; însă a doua zi cadavrele au fost dezgropate şi purtate într-o altă groapă. Asupra lor s-au vărsat multe sticle de acid sulfuric, apoi au fost acoperite cu pământ, iar deasupra s-a turnat o placă grea de ciment. Jandarmii, deşi involuntar, au trebuit să iscălească actele de deces, în care se spunea că cei 14 legionari au fost împuşcaţi pentru că încercaseră să fugă de sub escortă. Fiecare jandarm a fost răsplătit cu 20.000 lei. Eu am primit 200.000 lei.

Declaraţia jandarmului Sârbu

Am plecat în noaptea aceea din Bucureşti, cu două maşini dube de la Prefectura de Poliţie. Eram însoţiţi de jandarmii Dinulescu şi Macoveanu.

Ajunşi la Râmnicu Sărat, am tras la Legiunea de Jandarmi. Aici meiorii Dinulescu şi Macoveanu au luat contact cu maiorul de origine evreu Scarlat Roşianu, Comandantul Legiunii de Jandarmi din Râmnicul Sărat.

Imediat ne-am întors spre Bucureşti. În lipsa unui ordin precis (sau poate că intervenise vreo modificare), jandarmii n-au mai luat pe legionari.

Ajunşi la închisoare, am fost băgaţi toţi jandarmii în maşini, dar în acelaşi timp soseşte din urmă maiorul Dinulescu care ne-a dat ordin răstit: Înapoi la Râmnicul Sărat!

Ne-am întors dar ne-am oprit în comuna Bălţaţi la câtiva km. de R. Sărat, unde am fost cantonaţi pe timpul nopţii. Aici ni s-a dat vin de băut, ţigări scumpe şi gustări alese.

În zorii zilei am pornit spre Râmnicul Sărat. Ajunşi la închisoare, am fost băgaţi toţi jandarmii, într-o celulă, unde maiorii Dinulescu şi Macoveanu ne-au dat instrucţiuni asupra modului cum aveam să executăm pe legionari. Punând în genunchi pe şoferul maşinii, i-a aruncat un ştreang după gât pe la spate, arătând cât de uşor se poate executa astfel.

Totul a fost gata în câteva minute. Jandarmii au ieşit apoi câte unul afară, în curtea închisorii, şi fiecăruia i s-a dat în seamă un legionar.

Mie mi s-a dat pe unul mai voinic, mai înalt. Am aflat mai târziu că acesta era Căpitanul, Corneliu Zelea Codreanu.

I-am dus apoi la maşini. Aici, legionarul era legat cu mâinile de bancă la spate, iar cu picioarele de partea de jos a băncii din faţă, în aşa fel ca să nu se poată mişca nici într-o parte, nici într-alta. Aşa au fost legaţi zece legionari într-o maşină şi patru în cealaltă.

Eu am fost în prima maşină, în cea cu zece legionari, în spatele Căpitanului, şi fiecare jandarm era aşezat în spatele legionarului ce-i fusese încredinţat. În mâini aveam ştreangurile.

Am pornit. În maşina mea era maiorul Dinulescu, iar în cealaltă maiorul Macoveanu.

Era o tăcere de mormânt, căci n-aveam voie să vorbim nici noi între noi jandarmii, şi nici legionarii, între ei.

Ajunşi prin dreptul pădurii Tâncăbeşti, maiorul Dinulescu, care stabilise cu noi, printr-un cod de semnale, momentul execuţiei, a aprins la un moment dat lanterna, stingând-o şi aprinzând-o iarăşi de trei ori. Era momentul execuţiei, dar nu ştiu de ce n-am executat nici unul. Atunci maiorul Dinulescu a oprit maşina, s-a dat jos şi s-a dus la maşina din spate. Maiorul Macoveanu fusese mai autoritar, legionarii erau executaţi.

Troiţa ridicată astăzi la Tâncăbeşti, pe locul asasinării Căpitanului (30.XI.1938)

Căpitanul şi-a întors capul puţin către mine, şi mi-a şoptit:

- Camarade, dă-mi voie să le vorbesc camarazilor mei...

Dar în aceeaşi clipă, mai înainte ca el să-şi fi terminat această rugăminte, maiorul Dinulescu a pus piciorul pe scara maşinii şi păşind înăuntru cu revolverul în mână a rostit printre dinţi: Executarea!

La aceasta noi am aruncat ştreangurile. Ultimul lor cuvânt le-a fost strivit în gâtlej. Ştreangurile îi sugrumaseră. A fost un muget şi un horcăit, apoi o linişte de mormânt.

Cu perdelele trase, maşinile şi-au continuat drumul până la Jilava. Când am ajuns erau orele 7 dimineaţa. Aici ne aşteptau: Colonelul Zeciu, Dan Pascu, Comandantul închisorii, Colonelul Gherovici, Medicul Legist Lt. Colonel Ionescu şi alţii. Groapa era făcută. Traşi din maşină, legionarii au fost aşezaţi apoi cu faţa în jos şi împuşcaţi în spate, pentru a se simula astfel împuşcarea pe la spate, în timpul evadării de sub escortă. După aceasta au fost aruncaţi în groapa comună.

La câteva săptămâni însă, aceiaşi jandarmi, tot noi, am fost aduşi din nou la Jilava şi desfăcând groapa, am aruncat peste ei o soluţie dizolvantă şi arzătoare, 15 damigene de vitriol.

După aceasta jandarmii am fost puşi să dăm declaraţii, cum că legionarii fugind de sub escortă, au fost împuşcaţi. Era o declaraţie pe care colonelul Zeciu ne-o dăduse spre model.

Apoi, am fost adunaţi într-o încăpere a închisorii Jilava, unde colonelul Zeciu ne-a ţinut un discurs, spunându-ne: V-aţi făcut doar datoria, voi nu sunteţi asasini de rând.

La câteva zile după aceasta, am fost chemat în cabinetul Colonelului Gherovici, care mi-a spus:

- *Tu eşti voinic, ai fi putut omorî trei deodată...*

Mi-a întins apoi o hârtie pe care să o semnez, spunând că am primit suma de lei 20.000 drept ajutor de boală. Eu am răspuns:

- *Nu sunt bolnav, domnule colonel.*

- *Mă Sârbule, nu vezi cât arăţi de rău şi să-ţi păzeşti gura, căci altfel ţi-o astup cu pământ, arătând cu mâna un revolver "Mauser" de pe birou.*

Apoi am fost trimis, ca şi ceilalţi jandarmi, în concediu.

(Va urma)

LUMEA CREDINŢEI: O NOUĂ EDITURĂ CREŞTINĂ

Luna trecută, cu volumul *Punctele cardinale ale Ortodoxiei. Îndrumar duhovnicesc* (vezi foto), semnat de Părintele Arhimandrit Teofil Părăian, alcătuit de Fabian Anton, binecuvîntat de Î. P. S. Nicolae Corneanu, prefaţat de Mihail Neamţu şi postfaţat de Răzvan Codrescu, s-a inaugurat, sub egida revistei omonime, editura bucureşteană „Lumea Credinţei" (director: Răzvan Bucuroiu; redactor-şef: Răzvan Codrescu). Volumul inaugural cuprinde o selecţie din convorbirile, dezbaterile, predicile şi conferinţele marelui duhovnic de la Sîmbăta de Sus, precum şi o scurtă autobiografie a acestuia („Cine sînt eu?"). Textele au fost astfel alese încît să se constituie într-un ghid duhovnicesc şi într-un catehism practic în care să se regăsească temeiurile credinţei şi vieţii ortodoxe, cu adresă specială către cei tineri, de la care este de aşteptat o primenire a lumii româneşti în duh ortodox, după lunga paranteză ateistă a regimului comunist.

Printre titlurile avute în vedere în perioada imediat următoare se numără şi două cărţi fundamentale ale teologului laic grec dr. Alexandros Kalomiros (m. 1990), ambele traduse după cele mai recente ediţii în limba engleză: *The River of Fire* (*Râul de foc*) şi *Against False Union* (*Împotriva falsei uniuni bisericeşti*). Tot în această toamnă se va reedita, la aceeaşi editură, *Liturgica specială* a regretatului pr. prof. Ene Branişte – titlu deja clasic în bibliografia de specialitate. Cărţile sînt bogat ilustrate şi au un preţ larg accesibil, iar procurarea lor se poate face mai ales prin reţeaua de difuzare „Supergraph".

Târgul Naţional de Carte şi Revistă Religioasă, ediţia a 6-a, SIBIU 13-16 octombrie 2005

Intrat deja în tradiţie, Târgul sibian, organizat de Asociaţia Scriptus, sub înaltul patronaj al Patriarhiei Române şi al Mitropoliei Ardealului, se va desfăşura şi în acest an în incinta Bibliotecii ASTRA (etajul 2), cu participarea a peste 20 de edituri şi publicaţii religioase din întreaga ţară. La deschidere va fi prezent P. S. Visarion Răşinăreanul, iar la lansările zilnice şi la dezbaterile tematice din serile următoare vor lua parte numeroşi invitaţi (preoţi şi oameni de cultură). Accesul publicului este liber, iar editorii interesaţi să participe la Tîrg şi la manifestările aferente se pot înscrie pînă la data de 5 octombrie 2005 (relaţii la tel. 0269/236189 sau 0788/233362 – Lucian Coca).

Ediţia de anul trecut: Părintele Arhimandrit Mina Dobzeu cu organizatorii Târgului

APARIŢII RECENTE

Arhimandrit TEOFIL PĂRĂIAN

Punctele ale Ortodoxiei Cardinale

Îndrumar duhovnicesc

APEL

Dumnezeu m-a ajutat să închei, după 12 ani, noua versiune românească a *Infernului*. Am năzuit de la început s-o pot tipări în ediţie *bilingvă* (ceea ce ar fi o premieră în cultura românească, în ce-l priveşte pe Dante) şi *ilustrată* (cum au apărut atâtea ediţii în Occident, mai cu seamă cu gravurile lui Gustave Doré, sau, în perioada interbelică, traducerea românească în proză a lui Alexandru Marcu, cu gravurile lui Mac Constantinescu). O asemenea ediţie implică, desigur, costuri editoriale foarte mari (chiar renunţînd la legarea şi supracopertarea volumelor, ca şi la policromie, cu excepţia copertei): remunerarea – fie şi modestă – a unui ilustrator de marcă (ediţia va avea cel puţin 34 de ilustraţii interioare – cîte una pentru fiecare cînt, redînd scenele cele mai semnificative), o hîrtie de calitate superioară, un format atipic (peste dimensiunile obişnuite) etc. În aceste condiţii (şi avînd în vedere că toate cele 34 de cînturi au fost publicate de-a lungul vremii chiar în paginile *Punctelor cardinale*, cu care am "compătimit" toţi laolaltă nu mai puţin de 14 ani), **îndrăznesc acum, ca niciodată, în nume propriu, să fac un apel către abonaţii şi cititorii revistei, din ţară şi din străinătate, să contribuie, în măsura posibilităţilor, la apariţia acestei cărţi, care sper să fie una de excepţie**. Ediţia va cuprinde o listă de onoare a principalilor ei "ctitori", iar fiecare dintre cei care o vor sprijini cu echivalentul a cel puţin 100 de dolari U.S.A. vor primi un volum gratuit, cu o dedicaţie specială. Năzuinţa mea ar fi ca ediţia să apară, într-un tiraj de minimum 1000 de ex. şi la un preţ totuşi accesibil, pînă în pragul toamnei viitoare şi să vădească, în răspărul crizei pe care o străbatem, o solidaritate de conştiinţă şi de suflet deopotrivă creştină, românească şi europeană.

Răzvan Codrescu,
(cu iertarea Dvs.)
tălmaci şi cerşetor

P. S. Desigur, avînd în vedere birocraţia şi comisioanele exagerate din România, ar fi preferabil ca eventualele ajutoare să fie aduse personal sau prin bunăvoinţa unor intermediari particulari (pentru Bucureşti: tel. **021/3211076** sau **4402501**; pentru Sibiu: tel. **0269/422536**), sau livrate numai în următoarele conturi ING Bank N. V. Amsterdam, Sucursala Bucureşti (Şos. Kiseleff 11-13, sector 1): INGBROBU – **RO89INGB0000999900050234** (USD – bancă corespondentă: JP Morgan Chase Bank) sau INGBROBU – **RO35INGB0000999900050236** (EUR – bancă corespondentă: ING Bank N. V. Amsterdam). Pentru sumele în lei: ING Bucureşti, Cont ROL **RO52INGB0000999900050221**. Titularul conturilor: **Adolf-Marian Vasile** (Aleea Bucşeneşti 5, bl. E8, et. 4, ap. 21, sector 6, Bucureşti, cod poştal 061573; e-mail: **razvancodrescu@yahoo.com**).

Le mulţumesc celor care n-au întârziat să răspundă deja acestui apel şi sper ca, pe drumul deschis astfel, să ne bucurăm cu toţii, până în toamnă, de finalizarea ediţiei în cele mai bune condiţii.

SEMNIFICAŢIILE ŞI CINSTIREA SFINTEI CRUCI

Crucea înainte de creştinism

Crucea este un străvechi simbol cosmic (atestat cu mult înainte de apariţia creştinismului), semnificând axa de sprijin şi comunicare între cer şi pământ (*axis mundi*, "coloana cerului"), emergenţa solară şi armonia contrariilor. Punctul de întretăiere a braţelor ei (ce indicau cele 4 puncte cardinale) reprezenta simbolic centrul universului. "Cruce" vine de la cuvântul latin *crux,-ucis*. Trebuie însă precizat că latinescul *crux* (ca şi grecescul *stauros*) desemna, la origini, numai stâlpul vertical de lemn (*crux simplex*) pe care erau atârnaţi/spânzuraţi condamnaţii la cea mai umilitoare moarte (metodă de execuţie pe care romanii se pare că au preluat-o de la cartaginezi).

Încă din antichitate existau mai multe tipuri de cruci. Romanii se foloseau de trei dintre ele: *crux comissa*, denumită ulterior şi crucea Sfântului Antoniu, avea forma literei **T**; *crux immissa*, sau crucea latină, avea patru braţe (+); *crux decussata*, sau crucea Sfântului Andrei, cum i s-a spus mai târziu, avea forma literei **X**. Mântuitorul a fost răstignit pe o *crux immissa*, cum rezultă din mărturiile evanghelice (*Matei* 27, 37; *Marcu* 15, 26; *Luca* 23, 38; *Ioan* 19, 19).

Semnificaţia creştină a crucii

Creştinismul a prefăcut crucea dintr-un instrument de tortură, aducător de moarte, într-un obiect sfânt, dătător de viaţă. Închinându-se Jertfei şi Învierii Domnului, creştinii au făcut analogia între forma crucii şi poziţia de rugăciune cu braţele întinse, iar străvechiul simbol al victoriei soarelui asupra forţelor întunericului a devenit semn al mântuirii şi al biruinţei întru Hristos, "Soarele Dreptăţii".

Reprezentând patima, moartea şi învierea Domnului, crucea este atestată evanghelic ca "semn al Fiului Omului " (*Matei* 24, 30) şi arată calea urmării lui Hristos (*imitatio Christi*), cu permanenta legătură între cer şi pământ (linia verticală) şi cu îmbrăţişarea iubitoare a întregii creaţii (linia orizontală), până la disponibilitatea jertfei supreme. Cuminecare a orizontalei cu verticala, crucea îmbrăţişează lumea şi se înalţă o dată cu ea spre taina Împărăţiei în care *toate sunt una*.

Pentru Sf. Ignatie, Biserica îşi trage rădăcina din lemnul Sfintei Cruci, iar creştinii sunt mlădiţele trunchiului ei. Pentru Sf. Maxim Mărturisitorul, toate creaturile "se cer după Cruce" ca după rostul lor ultim, străluminat de taina Învierii.

Cultul Sfintei Cruci

Cinstirea Sfintei Cruci a căpătat o pondere deosebită mai ales după ce Împărăteasa Elena, mama Împăratului Constantin cel Mare, a descoperit la Ierusalim lemnul crucii de pe Golgota (la anul 326, cu puţin înaintea morţii ei), iar Constantin însuşi adoptase deja crucea ca emblemă pentru steagurile şi monezile sale, după ce la anul 312, când îl înfruntase pe rivalul său Maxenţiu, semnul crucii i se arătase pe cer, ca făgădă de biruinţă (*In hoc signo vinces*, "Întru acest semn vei învinge"). El a ridicat chiar în inima Romei o cruce impunătoare (prototipul troiţelor de mai târziu).

Marele praznic al Înălţării Sfintei Cruci (14 septembrie)* se leagă de descoperirea de care Dumnezeu a învrednicit-o pe Sf. Elena. Întrucât în locul cu pricina se aflau laolaltă şi crucile celor doi tâlhari răstigniţi pe Golgota de-a dreapta şi de-a stânga lui Iisus, lucrurile nu s-au putut lămuri decât printr-o minune: în timp ce crucile tâlharilor n-au arătat vreun semn, crucea Domnului a sculat din moarte o femeie văduvă, la simpla atingere a sicriului acesteia. Cutremurată, împărăteasa a îngenuncheat şi a sărutat sfântul lemn, iar oamenii din jur, îngrămădindu-se, ar fi vrut fiecare să-l atingă şi să-l sărute; cum însă aceasta nu era cu putinţă, căci se adunase mulţime multă, au cerut măcar să poată vedea cu toţii crucea mântuirii. Atunci Fericitul Macarie, Patriarhul Ierusalimului, a înălţat crucea deasupra amvonului (cum se vede şi în icoana praznicului), iar poporul a început a striga cu înfiorată bucurie: "Doamne, miluieşte-ne cu puterea crucii Tale". Şi de atunci se ţine sărbătoarea Înălţării Sfintei Cruci, pentru care Biserica a rânduit zi de post şi de mare rugăciune. Zile de cinstire a Sfintei Cruci mai sunt, în calendarul bisericesc, duminica a treia din Postul Mare, ziua de 7 mai şi ziua de 1 august.

Sinodul al şaptelea ecumenic (Niceea, 787) a stabilit definitiv că modul de cinstire al Sfintei Cruci este asemenea cu cinstirea Sfintelor Icoane, ea reprezentând semnul distinctiv şi plin de putere al credinţei şi evlaviei creştine. Bisericile creştine tradiţionale sunt construite în formă de cruce şi poartă crucea în vârf, ca semn distinctiv şi sfinţitor. Semnul crucii se regăseşte şi în stemele multor ţări. Credincioşii obişnuiesc să poarte crucea la gât, iar mormintele creştine sunt marcate cu cruci. Canonul prevede ca orice fel de cruce să fie sfinţită înainte de a i se da o destinaţie sau alta.

* Iată câteva dintre mănăstirile româneşti care au hramul în această zi: Mănăstirea Cebza (Ciacova-Timiş), Mănăstirea "Înălţarea Sfintei Cruci" (Chiueşti-Cluj), Mănăstirea "Înălţarea Sfintei Cruci" (Dumbrava-Maramureş), Schitul "Înălţarea Sfintei Cruci" [Caraiman] (Buşteni-Prahova), Mănăstirea "Sfânta Cruce" (Studina-Olt), Schitul "Sfânta Cruce" (Brusturi-Neamţ), Schitul Straja (masivul Straja, Lupeni-Hunedoara).

RUGĂCIUNEA SFINTEI CRUCI, PENTRU ALUNGAREA DUHURILOR RELE

Să se scoale Dumnezeu, şi să se risipească vrăjmaşii Lui, şi să fugă de la faţa Lui cei ce-L urăsc pe Dânsul. Să piară cum piere fumul, cum se topeşte ceara de faţa focului, aşa să piară demonii de la faţa celor ce-L iubesc pe Dumnezeu şi se însemnează cu semnul Crucii, zicând: Bucură-te, preacinstită şi de viaţă făcătoare Crucea Domnului, care goneşti demonii cu puterea Celui ce S-a răstignit pe tine, a Domnului şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos, Care S-a pogorât la iad, şi a călcat puterea diavolului, şi te-a dăruit nouă pe tine, cinstită Crucea Sa, spre izgonirea a tot vrăjmaşul. O, preacinstită şi de viaţă făcătoare Crucea Domnului, ajută-mi mie cu Sfânta Fecioară Născătoare de Dumnezeu şi cu toţi Sfinţii, în veci. Amin.

Diferite feluri de cruci

Se pot inventaria astăzi peste 400 de forme de cruce, cele mai răspândite fiind **crucea Tau**, în formă de T (litera greacă Tau), considerată forma cea mai veche, cu origini în Orientul păgân; **crucea latină/catolică** (*crux immissa*), cu 4 braţe inegale: † (stâlpul vertical mai lung); **crucea greacă/ortodoxă**, cu 4 braţe egale: + (totodată simbolul actual al Crucii Roşii).

În afara acestora, de o răspândire ceva mai largă se mai bucură: **crucea slavă/rusească** (cu 8 braţe), **crucea celtică** (cu un cerc în mijloc), **crucea Sfântului Andrei** (în formă de X), **crucea papală** (cu 6 braţe, cele din mijloc fiind mai lungi), **crucea trilobată** (cu extremităţile în formă de treflă), **crucea sagitată** (cu extremităţilre în formă de săgeţi), sau crucile unor vechi ordine cavalereşti, precum **crucea de Malta** (cu braţele egale şi extremităţile mult lăţite). **Svastica** (vechi simbol păgân din aria indo-europeană) este şi ea un fel de cruce (**crucea gammată**).

Crucifixul – crucea mobilă, de obicei manuală, pe care e înfăţişat îndeobşte Iisus – a apărut cam prin sec.10, cunoscând şi varianta **crucifixului complex** (cu Iisus însoţit de îngeri, de Sf. Fecioară Maria şi de Sf. Apostol Ioan).

Închinarea cu semnul Sfintei Cruci

Crucea este şi principalul semn de închinare rituală al creştinismului. Învăţăm de mici să ne facem semnul Sfintei Cruci şi avem conştiinţa că prin el ne arătăm creştini. Ba, după felul cum îl facem, ne vădim şi apartenenţa confesională, căci apusenii îl fac altfel decât răsăritenii, iar unii pretinşi creştini nu îl fac deloc. Cu el ne însoţim rugăciunile şi orice pomenire a lui Dumnezeu, Cel preamărit în Treime (Tatăl, Fiul şi Duhul Sfânt). Fiind cel mai de seamă dintre semnele rituale ale creştinismului, s-ar cuveni să ni-l facem cu multă luare aminte, pătrunşi de sfinţenia şi de puterea lui, care şi pe diavoli îi cutremură. Din păcate, mulţi dintre noi s-au molipsit de prostul obicei de a lua închinarea în deşert, făcându-şi cruce în semn de mirare (adeseori ironică), ori întrebuinţându-l în contexte superstiţioase, cu un fel de automatism lipsit de orice cucernicie. Dar chiar şi dintre cei mai puţin superficiali şi cu adevărat credincioşi, doar un număr destul de mic mai ştiu şi mai realizează astăzi toată bogăţia de înţelesuri pe care le implică acest semn aparent simplu, atunci când e făcut după cuviinţă.

Închinarea cu semnul Sfintei Cruci e ca un gest recapitulativ al tuturor temeiurilor credinţei noastre.

Îl facem cu mâna dreaptă, căci dreapta e partea Domnului şi a aleşilor Lui, că de-a dreapta Tatălui S-a înălţat şi şade Fiul, şi tot de-a dreapta vor sta la Judecata din urmă binecuvântaţii lui Dumnezeu. Îl facem cu 3 degete împreunate (cel mare, cel arătător şi cel mijlociu), ca să ne aducem mereu aminte şi să ne pătrundem de marea taină a Sfintei Treimi celei nedespărţite în veci, că Dumnezeul nostru este Unul şi Întreit, de o Fiinţă, dar în trei Feţe (Persoane, Ipostasuri), pe care le şi numim zicând, cu voce tare sau numai în gând: *În numele Tatălui* (când ne ducem degetele la frunte) *şi al Fiului* (când le coborâm spre inimă – amintindu-ne că şi Domnul S-a pogorât din cer pe pământ) *şi al Sfântului Duh* (când ne atingem cu ele umărul drept). Iar mărturia aceasta dreptslăvitoare o întărim zicând: *Amin* (când încheiem cu degetele pe umărul stâng), ceea ce va să zică: "Adevărat este". Şi ne însemnăm de la cap la inimă şi de la dreapta la stânga, cuprinzând în închinare toată lamura făpturii noastre, cu temeiurile ei de viaţă, de cuget şi de simţire.

• Iar celelalte două degete unite în podul palmei (inelarul şi cel mic) aduc aminte de cele două firi unite în Hristos fără amestecare – cea dumnezeiască şi cea omenească – şi închipuie totdeodată cele două ipostaze ale umanului (Adam/bărbatul şi Eva/femeia) prosternate, ca un singur trup, dinaintea Sfintei Treimi.

Vasile A. Marian
Florian Bichir

www.punctecardinale.ro
e-mail: redactia@punctecardinale.ro
PUNCTE CARDINALE S. R. L.
cont: B. R. D. Sibiu RO48BRDE330SV02146903300
ISSN: 1223-3145

Gabriel CONSTANTINESCU (director), Răzvan CODRESCU (redactor şef), Demostene ANDRONESCU (redactor şef-adjunct), Ligia BANEA (secretar de redacţie), Marcel PETRIŞOR, Pr. Gh. CALCIU (corespondent SUA), Claudio MUTTI (corespondent Italia)
Adresa Redacţiei: 550399 SIBIU – Calea Dumbrăvii 109, tel./fax 0269/422536

Tehnoredactare computerizată PUNCTE CARDINALE
Tipar: Masib S.R.L